24-мĕш çул тухать. Хакĕ 15 пус.

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлеш ĕр!

1941
ОКТЯБРЬ
9
КĔÇНЕРНИКУН
238 (5953) №

Чăваш Коммуни

ВКП(б) ОБКОМĔПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧĔН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧĔН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧĔН
ХАÇАЧĔ.

Кĕрхи çĕртме планне çак кунсенчех тултармалла

Вăхăтра тунă кĕрхи çĕртме килес çулхи тухăçне ÿстерме, тăпрара нÿрлĕх пухса усрама тата çурхи ĕçсене вăхăтра туса хăварма пулăшать. Акă мĕншĕн ĕнтĕ малта пыракан районсемпе колхозсем кĕрхи çĕртмене хăвăртрах туса хăварма васкаççĕ. Ку тĕлĕшпе кăçал Хĕрлĕ Чутай районĕнчи колхозсем уйрăмăнах пысăк хăвăртлăхпа ĕçлерĕç. Октябрĕн 5-мĕш тĕлне Хĕрлĕ Чутай районĕ кĕрхи çĕртме планне пĕтĕмпех тултарчĕ.

Çак районри колхозсем кĕрхи çĕртме уссине лайăх туйса илнĕ. Иртнĕ çулхине «Сталь», «Новая жизнь», «Путь социализма», «Память Ленина», «Агроном», «Совет» тата ытти колхозсем те кĕрхи çĕртме сухине августпа сентябрь уйăхĕн пуçламăшĕнчех туса хăварнă. Çак колхозсем кăçал кашни гектар çинчен вăтам шутпа 17-шер центнер тĕштырă пухса кĕнĕ. Хĕрлĕ Чутай районĕнчи чылай колхозсем кĕрхи çĕртме сухине кăçал та августпа сентябрь уйăхĕсенчех туса хăварнă. Ворошилов ячĕпе тăракан колхоз кĕрхи çĕртме тумалли лаптăк çине 120 лав, «Карл Маркс» колхоз 2.528 лав, «Пятилетка» колхоз 162 лав тислĕк кăларчĕç.

Кĕрхи çĕртме тăвас ĕçре пысăк тухăçлăх кăтартса ĕçлекен колхозсем ытти районсенче те вуншарăн шутланаççĕ. Шăхасан районĕнчи «Трактор» колхоз, авăн çапассисĕр пуçне, ытти ĕçсене пĕтĕмпех вĕçленĕ. Кĕрхи çĕртме сухине те вăхăтра туса хăварчĕ. Элĕк районĕнчи Пиçенер колхозĕнче те туртăм вăйĕпе май килнĕ таранах туллин усă курса ĕçлеççĕ. Кĕрхи çĕртме тунă çĕрте куллен 25-шер лашапа ĕçлесе, çĕртме планне пурнăçланă. Колхоз кĕрхи ĕçсене те çитес кунсенчех вĕçлет.

Çĕмĕрлепе Калинински районсем кĕрхи çĕртме тăвас тĕлĕшпе малта пыраççĕ пулин те, паянхи куншăн çав хăвăртлăх çителĕксĕр. Ку ĕçе çине тăрсах вăйлатса пыни кирлĕ. Хăшпĕр районсенче тата кĕрхи çĕртме тăвассине вăйлатса пырас чухне ăна чакарни сисĕнет. Тĕслĕхрен Элĕк районнех илер. Сентябрĕн 10-мĕшне районĕпе 86 гектар сухаланă пулсан, сентябрĕн 20-мĕшне 313 гектара çити çеç ÿсĕм тунă. Сентябрь уйăхĕн вĕçнелле вара суха тăвас ĕç районра пĕтĕмпе пекех чарăнса ларнă. Сентябрĕн 1-мĕшчен мĕн пурĕ те 441 гектар çинче çеç кĕрхи çĕртме тунă. Çавăн пекех Куславккапа Первомайски районĕсенче те ĕç хăвăртлăхĕ чакса пынă. Иртнĕ вунă кун хушшинче Куславкка районĕ пĕтĕмпе те 550 гектар, Первомайски районĕ 437 гектар çинче çеç çĕртме тунă.

Кĕрхи çĕртме тăвассине юлашкинчен тумалли ĕç вырăнне шутласа кая хăвармалла мар. Ĕçре черетлĕх пулни сиенлĕ япала, вăл ялхуçалăхне пысăк сиен кÿнине ăнланса илме вăхăт ĕнтĕ. Вăрçă вăхăтĕнче ялхуçалăх продукчĕсен тухăçне ик-виçĕ хут ÿстермелле тени вăл — пушă сăмах мар, уншăн пĕтĕм вăйпа кĕрешмелле. Çитес çулхи вăйлă тырпулшăн колхозсен, машинно-тракторнăй станцисен тата ялхуçалăх специалисчĕсен кĕрхи çĕртме тăвас ĕçрен кĕрешме тытăнмалла.

Çĕртме туса пĕтермен районсенче ку ĕçе çине тăрсах вăйлатса пыни кирлĕ. Уборкăра ĕçлемен тракторсемпе талăкĕпех çĕртме тумалла. Колхозсенчи туртăм вăйĕпе май килнĕ таранах суха тунă çĕрте усă курас пулать. Çак хĕрÿллĕ кунсенче пĕр лаша та ĕçсĕр тăмалла мар.

Çĕртме сухи тунă çĕрте агротехника правилисене пĕтĕмĕшпех пăхăнса ĕçлемелле. Агротехника правилисене пăсни тырпул тухăçне чакарнипе танах шутланать. Шăмăршă районĕнчи «Новая деревня» колхозра, хăвăртрах сухаласа пĕтерес тесе, сухана 15 сантиметр тарăнăш çеç тăваççĕ. Çак районрах халь çĕртме тума пуçăнман колхозсем те пур. Сăмахран, Чапаев ячĕпе тăракан колхоз ку вăхăтчен пĕр гектар та çĕртме туман. Районсенчи çĕрĕç работникĕсен çĕртме сухине ăшăх тăвакансене хирĕç хытă кĕрешмелле. Ку ĕçе агротехникăна пăсни вырăнне курса шутламалла.

Кĕрхи çĕртме сухи тунă çĕрте ĕçлекен колхозниксем тата трактористсем хушшинче хăйсене панă плана чи кĕске срокра тултарассишĕн социализмлă ăмăртăва куллен сарса пымалла. Ăмăртура мала тухнă колхозниксемпе трактористсене хавхалантарса пыни кирлĕ. Кĕрхи çĕртме тăвакан колхозник хăйне панă заданине тултарать пулсан, ăна ĕçкунĕ 1,5 хут ÿстерсе тÿлемелле, çак заданирен ирттерсе сухаланă кашни гектаршăн вара ĕçкунĕ колхозра халиччен пулнă расценкăсенчен икĕ хут ÿстерсе тÿлемелле. Çак йĕркене пур колхозсенче те тÿррĕн пурнăçласа пыни кирлĕ.

Колхозсем кăçал вăйлă тырпул пухса кĕртрĕç. Çак çитĕнÿсемпе, уйрăмăнах вăрçă вăхăтĕнче, пĕр самантлăха та лăпланса ларни пулмалла мар. Тăван çĕршыв, фронт кашни совет патриотĕнчен татах та ăнăçлăрах, хăйĕн вăйне шеллемесĕр ĕçлеме ыйтаççĕ.

Тунă çитĕнÿсене темиçе хут ÿстерсе пырса, çитес çулхи вăйлă тырпул никĕсне хывса хăварар!

СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМĔН

УКАЗĔ

Полковник А. Л. Бондарева тата старший батальоннăй комиссара С. Л. Александрова Хĕрлĕ Ялав орденĕпе наградăласси çинчен

Нимĕç захватчикĕсене хирĕç пыракан кĕрешÿ фронтĕнче Командованин боевой заданийĕсене кăтартуллăн пурнăçа кĕртнĕшĕн тата çак ĕçре хăюлăхпа хастарлăх кăтартнăшăн çаксене **Хĕрлĕ Ялав** орденĕпе наградăлас:

1. Полковник **Бондарев** Андрей Леонтьевич.
2. Старший батальоннăй комиссар **Александров** Сергей Леонидович.

СССР Верховный Совет Президиумĕн Председателĕ М. КАЛИНИН.

СССР Верховный Совет Президиумĕн Секретарĕ А. ГОРКИН.

Мускав, Кремль
1941 çулти октябрĕн 7-мĕш.

Хĕрлĕ Çарăн высший начальство составне çар званийĕсем парасси çинчен

ССР Союзĕн Халăх Комиссарĕсен Совечĕ йышăннă постановлени

ССР Союзĕн Халăх Комиссарĕсен Совечĕ **çапла йышăнать:**

Хĕрлĕ Çарăн высший начальство составĕнчи çынсене СССР Верховный Совечĕн Президиумĕ 1940 çулти майăн 7-мĕшĕнче кăларнă Указпа çирĕплетнĕ çар званийĕсем парас.

ГЕНЕРАЛ-МАЙОРĂН ЗВАНИНЕ ÇАКСЕНЕ ПАРАС:

Баранов Алексей Михайлович.
Бондарев Андрей Леонтьевич.
Гончаров Афанасий Дмитриевич.
Городецкий Николай Васильевич.
Гудков Дмитрий Иванович.
Максимов Алексей Михайлович.
Малинин Михаил Сергеевич.

Малышкин Василий Федорович.
Мамонов Степан Кириллович.
Озеров Федор Петрович.
Пэрн Лембит Абрамович.
Семенов Василий Александрович.
Симоняк Николай Павлович.
Шекотский Федор Михайлович.

АРТИЛЛЕРИ ГЕНЕРАЛ-МАЙОРĔН ЗВАНИНЕ ÇАКСЕНЕ ПАРАС:

Почиталин Георгий Иванович.
Хлебников Николай Михайлович.

ТАНКОВАЙ ВОЙСКАСЕН ГЕНЕРАЛ-МАЙОРĔН ЗВАНИНЕ ÇАКНА ПАРАС:

Котляров Александр Андреевич.

ССР Союзĕн Халăх Комиссарĕсен Совечĕн Председателĕ **И. СТАЛИН.**

СССР Совнаркомĕн Ĕçсен Управляющийĕ **Я. ЧАДАЕВ.**

Мускав, Кремль.
1941 çулти октябрĕн 7-мĕш.

Совет Информаци Бюровĕнчен

Октябрĕн 7-мĕшĕнчи каçхи пĕлтерÿ

Октябрĕн 7-мĕшĕнче пирĕн войскăсем противника хирĕç пĕтĕм фронтра вăйлă çапăçусем туса пынă, Вязьма тата Брянск енĕсенче уйрăмах хаяр çапăçусем пулнă.

Октябрĕн 5-мĕшĕнче сывлăшри çапăçусенче противникăн 42 самолет персе антарнă. Пирĕн 27 самолет пĕтнĕ.

Баренцово тинĕсĕнче нимĕçсен 7 пин тонна водоизмещениллĕ транспортне путарнă.

* * *

Фронтăн Кăнтăр-Хĕвеланăç енчи участокĕсенчен пĕринче пирĕн авиаци нимĕçсенне 64 танкпа бронемашина, пехота тата çар грузĕсем тиесе пыракан 130 автомашина, 2 оруди тата бензин тултарнă темиçе цистерна пĕтерсе тăкнă.

* * *

Одессăна теройла хÿтĕлекенсем икĕ кун хушши пынă вăйлă çапăçура румынсемпе нимĕçсен войскисене чылаях пысăк çухату кÿнĕ. Румыни пехотин тăватă батальонне çити тата нимĕçсен 27-мĕш дивизин 75-мĕш пехотнăй полкне çĕмĕрсе тăкнă. Противникран тĕрлĕрен калибрлă 49 оруди, 25 пулемет, минометсемпе боеприпассем нумай туртса илнĕ.

* * *

Ленинград патне пымалли çулсене сыхласа тăракан пирĕн авиаци противникăн пĕр çĕре пухăнса тăнă войскисене тыра-пыра çапать. Тăшманăн пысăк колонни çине пырса тапăннă вăхăтра пирĕн самолетсен группи 51 автомашина, зенитнăй артиллерин 15 точкине тата йывăр орудисен батарейине пĕтерсе тăкнă. Самолетсен тепĕр группи ăнăçлăн пырса тапăннипе нимĕçсенне 5 бронемашина, 15 автомобиль, зенитнăй артиллерин икĕ батарейипе 6 точкине пĕтерсе тăкнă. Хăйсен мотоколоннине хÿтĕлеме хăтланнă нимĕç истребителĕсене хирĕç пуçланса кайнă сывлăшри çапăçура пирĕн летчиксем «Мессершмитт-109» йышши 7 самолета персе ÿкернĕ.

* * *

Ленинград облаçĕнчи районсенчен пĕринчи Осоавиахим совечĕн председателĕ П. юлташ командир пулса ертсе пыракан партизансен отрячĕ фашистсен тылĕ тăрăх 500 километр иртсе тухнă тата тăшмана чылаях пысăк сиен кÿнĕ. Партизансем авиабомбăсем, снарядсем тата ытти боеприпассем усракан склада взрыв туса аркатнă, нимĕçсен 6 велосипедистне пĕтерсе тăкнă, нимĕçсен пĕр унтер-офицерне тытса чарса, унран оперативлă документсем туртса илнĕ.

Фронт линийĕ патне каякан урапа çулĕ хĕрринче партизансен группи засада туса, пилĕк фашист ларса пыракан икĕ автомашинăна пĕтерсе тăкнă. Отрядри боецсен тепĕр группи фашистсен ирĕксĕрех çĕре анса ларнă. «Мессершмиттне» тупса палăртнă. Партизансем летчикне вĕлернĕ тата самолетне çунтарса янă.

* * *

Белофинсен çарĕ тÿсекен калама çук пысăк çухатусем çинчен калакан сведенисем, цензура тискеррĕн алхаснине пăхмасăрах, финн халăхĕ патне пырса çитеççĕ. Аяларахра белофинсен салтакĕсем хăйсен тăванĕсемпе паллакан çыннисем патне çырнă çырусенчен хăшпĕр сыпăксене илсе кăтартатпăр. Питкянен салтак хăйĕн пиччĕшне çапла пĕлтерет: «Эпĕ çăлăнса юлнинчен хам та тĕлĕнетĕп. Пирĕн взводра мĕнпурĕ те 9 салтак çеç тăрса юлчĕç. Манăн черет хăçан çитĕ-ши?» Ленинград патĕнче вĕлернĕ капрал Альпо Руут вилес умĕн хăйĕн тăван çĕршывне çапла çырнă: «Пирĕн чаçре халех ĕнтĕ нумай салтаксем вилсе пĕтрĕç тата аманса юлчĕç. Манăн малтанхи юлташсенчен нихăшĕ те юлманпа пĕрех». Тыткăна лекнĕ капрал Ляре хăйне допрос тунă чухне çапла пĕлтернĕ: «Пирĕн батальонра малтанхи составăн çурри çеç тăрса юлчĕ. Юнашар подразделенире батальон командирĕсем 6 çынна çитиччен улăшрĕç. Вĕсенчен тăваттăшне вĕлернĕ, пĕри аманнă, ултăмĕш чирлĕ пирки стройран тухнă. Нумайĕш салтаксем Совет Союзне хирĕç вăрçасшăн мар. Финн халăхĕ Гитлер тарçисен пĕчĕк ушкăнĕ вăйпах сыхăнтарса янă çак йывăр вăрçă пирки ывăнса çитрĕ».

Финн салтакĕсем тылран савăнăçсăр çырусем илеççĕ. Мякитало салтак патне амăшĕ çапла çырса янă: «Нумаях та пулмасть пирĕн патăрта пĕр салтака персе вĕлерчĕç. Резервистсен партине фронта ăсатнă чухне вăл шалашра пытанса ларнă. Ăна тыраса тупсан, вăл: эпĕ тем тесен те фронта каймастăп, тесе каланă». Хеймо салтак патне тăванĕсем çапла çырса пĕлтереççĕ: «Эсĕ ыйтнă посылкăна сан пата янă пулăттămăр, анчах нимĕн тупса илме те çук. Магазинсем пушă». Арттио салтакăн арăмĕ Хельсинкирен çапла ÿпкелесе çырать: «Эпĕ питех те сахал ĕçлесе илетĕп. Кĕçех хĕл çитессе çинчен шухăшлатăп та пĕтĕмпех хăраса ÿкетĕп. Малалла мĕн пулĕши?»

* * *

Совет железнодорожникĕсем хĕле тимлĕн хатĕрленеççĕ. Депосенче, станцисенче, вагонсен участокĕсенче, çулсемпе сыхăну дистанцийĕсенче çуртйĕрсене, çулсене, стрелкăсене юсаççĕ, кирлĕ инструментсемпе материалсене хатĕрлеççĕ. Чугунçул транспорчĕн нумайĕш предприятийĕсем хĕле кĕме йăлтах хатĕрленсе çитнĕ ĕнтĕ. Хĕллехи условисенче ĕçлеме хатĕрленсе çитни çинчен вĕсене паспортсем панă. Пенза чугунçулĕн Ртищево деповĕнчи машинист-лунинецсем Ершов, Балабанов, Девятов, Белорусов, Красовский, Макеев юлташсем ĕçрен пушă вăхăтра хăйсен паровозĕсене юсаса ăшăтнă. Каганович ячĕпе тăракан чугунçул çинчи Тюмень деповĕнчи паровозниксен коллективĕ паровозсене хĕлле юсама кирлĕ пулакан 35 тĕслĕ детальсене вырăнтах туса кăларас ĕçе организациленĕ, ĕлĕкрех çав детальсене депо валли заводсенчен кÿрсе тăнă пулнă. Мускав—Донбасс чугунçулĕн Кашир дистанцинчи путеецсем хĕл валли хăйсен вăйĕпех щитсемпе шалчасем туса хатĕрлеççĕ. Вĕсем хÿмесене 4 пин тăваткăл метр ытла юсаса хатĕрленĕ те ĕнтĕ. Путеецсен арăмĕсем çул çинчи мĕнпур çуртйĕрсене юсаса шуратса тухнă. Мускав округ çулĕ çинчи паровоз службин инженерĕ Никитина юлташ пуçарнипе Лихоборы деповĕнче ĕçлекен хĕрарăм-служащисен группи—лаборант Елистратова, техниксем Ивлева тата Добынина, конторщицăсем Доросова тата Артамонова, ĕç хыççăн депора юлса, хĕллехи тумтирсен 100 ытла комплектне юсанă.

Октябрĕн 8-мĕшĕнчи ирхи пĕлтерÿ

Октябрĕн 8-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле пирĕн войскăсем противника хирĕç пĕтĕм фронтра çапăçусем туса пынă. Вязьмăпа Брянск енĕсенче уйрăмăнах вăйлă çапăçусем пулса иртнĕ.

* * *

Фронтăн Хĕвеланăç енчи участокĕсенчен пĕринче пирĕн авиаци противникăнне 15 танк тата боеприпассем тиенĕ 20 автомашина пĕтерсе тăкнă.

Фронтăн çак енчи тепĕр участокĕнче пирĕн авиаци тăшманăнне 12 танк тата пехота ларса пыракан 20 автомашинăна пĕтерсе тăкнă.

* * *

Фронтăн Çурçĕр-Хĕвеланăç енчи участокĕсенчен пĕрнинче çапăçакан Морозов юлташăн чаçĕ туса ирттернĕ çапăçусенчен пĕринче нимĕç салтакĕсемпе офицерĕсене 400 çынна яхăн, 18 ДЗОТ, 17 пулемет, 23 миномет тата пĕр йывăр оруди пĕтерсе тăкнă.

* * *

Фронтăн Кăнтăр-Хĕвеланăç енче операцисем тăвакан пирĕн самолетсен группи противникăн мотомеханизированнăй колонни çине кĕтмен çĕртен пырса тапăнса, нимĕç салтакĕсем ларса пыракан 35 автомашинăна, 3 бронемашинăна, темиçе оруди тата фашистсен пехотин пĕр батальонне яхăн пĕтерсе тăкнă. Самолетсен тепĕр группи нимĕç пехотин пĕр ротине çити, 4 танк тата мотоциклсем нумай пĕтерсе тăкнă.

* * *

Балтика флотĕнчи авиаци чаçĕсем икĕ кун хушшинче нимĕçсенне 6 самолет, 20 танк, 3 бронемашина, войскăсем ларса пыракан 136 автомашина, 9 автоцистерна, тĕрлĕрен калибрлă 32 оруди, пулеметсен 27 установкине тата 30 зенитнăй автомат пĕтерсе тăкнă. Çурçĕр флотĕнчи авиаци нимĕçсенне 5 самолет персе антарнă, вĕсем пирĕн çар объекчĕсенчен пĕрине атакăлама хăтланнă пулнă.

* * *

Фронтăн Çурçĕр-Хĕвеланăç енчи нимĕçсем тытса илнĕ районсенчен пĕринче Е. юлташ командир пулса ертсе пыракан партизансен отрячĕ икĕ уйăх хушши ĕнтĕ ăнăçлă çапăçусем туса пырать. Партизансем нимĕçсен автомашинисем çине тата нимĕç салтакĕсен пысăк мар ушкăнĕсем çине хăюллăн пыра-пыра тапăнаççĕ, кĕперсене аркатаççĕ, обозсене тыта-тыта илеççĕ тата противникăн телефонпа телеграф сыхăнăвне пăсаççĕ. Çак кунсенче вăрманти çул çинче партизансем нимĕçсен икĕ автомашинине пĕтерсе тăкнă, çапăçура нимĕçсен 40 салтакне вĕлернĕ. Ялта канма чарăннă фашистсем çине пĕррехинче кĕтмен çĕртен çĕрле пырса тапăнса, отрядри боецсем çапăçура нимĕçсен 20 салтакне пĕтерсе тăкнă тата грузовой автомашинăна çунтарса янă. Тепĕр кунне пулса иртнĕ тытăçура партизансем нимĕçсен татах тепĕр 20 салтакне пĕтерсе тăкнă.

Партизансен отрядĕнчи боецсен группи вăрманта засада туса, противникăн танкне сиен кÿнĕ. Çаксене пулăшма ытти машинăсенчен сиксе-сиксе тухнă 6 фашиста снайпер-партизансем персе вĕлернĕ. Отрядри пур боецсем те нимĕçсенчен тытса илнĕ хĕçпăшалпа хĕçпăшалланнă.

К. юлташ командир пулса ертсе пыракан партизансен отрячĕ, кÿршĕри районра çапăçакансем, нумаях пулмасть, тăшман батарейи çине пырса тапăннă та фашистсен 25 артиллеристне пере-пере вĕлернĕ, нимĕçсен бронеавтомобилĕпе çăмăл автомашинине пĕтерсе тăкнă.

* * *

Одесса патĕнче ĕçсем ăнăçсăр тухни Румыни пехотин çапса аркатнă 13-мĕш дивизи генералне Росина питех те кÿрентернĕ. Çав майпа сентябрĕн 12-мĕшĕнче вăл «Çапăçу хирĕнчи ĕçсем çинчен палăртнисем» ятлă заголовокпа приказ кăларнă. Одесса хулине паттăррăн хÿтĕлекенсем хĕнесе янă румынсен генералĕ совет морякĕсем, пехотинецĕсем тата артиллерисчĕсем çар ĕçне питех те лайăх вĕренсе хатĕрленнĕ, вĕсем калама çук пысăк хастарлăхпа çапăçаççĕ тесе ирĕксĕрех йышăнать. «Противник хăй йышăнса тăракан вырăна питех те лайăх организацилет тата унпа лайăх усă курать,—тесе çырать Росин генерал.—Противник çĕре питех те тарăн алтса кĕрсе выртать, хăй йышăнса тăракан вырăна тата огневой позицийĕсене ăста маскировка туса хÿтлет. Ахаль куçпа ăна асăрхаса илме те çук. Противник минометсемпе питех те ăнăçлăн усă курать. Орудисемпе анлăн усă курса, вĕсенчен питĕ лайăх перет».

Хăйĕн арканса кайнă дивизийĕнчи салтаксем çинчен генерал пачах та урăхла çырать. Вăл салтаксем «хăйсен тивĕçлĕхĕ çине тÿрĕ кăмăллăн пăхмасçĕ тата çапăçуран пăрăнаççĕ» тесе хурланса çырать. Приказ тăрăх пăхсан, генерал çакнашкал фактсене хăй куçĕпе курса тăнă иккен: «Пĕр салтак йывăр мар аманнă. Вăл малтанхи пулăшу паракан пункт патне хăех çитме пултарать. Анчах та икĕ салтак хăйсен пуçарăвĕпех ăна ăсатма кайма чупаççĕ. Яланхи пекех, ăсатма кайнисем хăйсен вырăнĕсене çапăçу пĕтнĕ хыççăн тин таврăнаççĕ. Çак сăлтава пула уйрăм ротăсенче чи хĕрÿ çапăçу пынă вăхăтра та 30 салтакран ытла мар тăрса юлнисем те пулнă». Малалла генерал хăйĕн салтакĕсене вĕсем вырăс миномечĕсен вут-çулăмĕнчен çавтери хытă хăранишĕн вăрçать. Кашни взводра паникăна хирĕç кĕрешме «замыкающий» пулать тесе, вăл таракансене вырăнтах пере-пере пăрахать тесе асăрхаттарать генерал. Ротăсемпе батальонсенче генерал таракансене тытса чарма полицейскисенчен пулеметсемпе хĕçпăшалланнă отрядсем тунă. Анчах генералăн çĕнĕ меслечĕсем нимĕн чухлĕ те пулăшман. 13-мĕш дивизине, вăл хăйĕн речĕсене йĕркелесе килнĕ хыççăн, çĕнĕрен çапса çĕмĕрнĕ.

* * *

Нимĕç фашисчĕсем Норвегири чугунçулсем çинче нумай тĕрлĕ диверсисем пулса иртнĕ пирки шикленсе ÿкнĕ. Ослопа Эйдстол хушшинчи чугунçул линийĕ çинче крушенисен шучĕ ÿссе пынă пирки, çав чугунçул линийĕ патĕнчи хуласенче пурăнакан çынсене фашистла полици заложниксем вырăнне тыта-тыта хупать. Гестаповецсем çул çинче диверси пулса иртсен заложниксене персе пăрахатпăр, тесе асăрхаттарнă. Анчах та нимĕçсем Норвеги халăхне хăратма пултараймаççĕ. Нимĕçсен эшелонĕсем малалла та крушени хыççăн крушени тÿссе пыраççĕ.

◆

Хĕрарăмсем çĕнĕ профессисене вĕренеççĕ

Отечественнăй вăрçă кунĕсенче Канаш станцинчи депори хĕрарăмсем тата депора ĕçлекенсен арăмĕсемпе йăмăкĕсем слесарьсем, машинист помощникĕсем пулса ĕçлеме вĕренеççĕ. Ольгапа Люба Дербеневăсем çак кунсенче машинист помощникĕн ĕçне вĕренсе çитрĕç. Хăйсен пиччĕшĕ, машинист помощникĕ Дербенев юлташ фронта кайсан, Ольга пиччĕш вырăнне ĕçлеме кĕчĕ, Люба — паровоз çинче кочегар пулса ĕçлет. Килхуçи хĕрарăмĕ Александра Данилова юлташ кĕске вăхăтрах слесарь ĕçне вĕренсе çитрĕ. Халĕ вăл слесарь пулса ĕçлет, нормăна кашни кунах 150 процент ытла тултарса пырать.

Нумаях пулмасть, Федоров юлташăн арăмĕ депона пырса хăй депора ĕçлеме хатĕрри çинчен пĕлтерчĕ. Халĕ Федорова юлташ тимĕрçĕ-молотобоец пулса ĕçлесе, арçынсен нормине иртерсе тултарать.

Килхуçи хĕрарăмĕсем И. Юрковская, Н. Корнеева юлташсем электромонтер профессине, Кресликова, Рябова, Иванова юлташсем кочегар профессине, Титовăпа Чупалова юлташсем токарь профессине вĕренеççĕ.

Çак кунсенче депори машинистсен арăмĕсем валли ятарласа машинист помощникĕн профессине вĕренмелли курс организациленĕ. Курсра 13 килхуçи хĕрарăмĕ вĕренет. Вĕсемпе пĕрле депора табельщица пулса ĕçлекен А. Клиновӑпа обтирщица Серебрякова юлташсем те курсра тăрăшса вĕренеççĕ.

ГРИГОРИЙ КИМ.

Хĕрлĕ Çарти Сывлăш-Çар Вăйĕсен начальство тата рядовой составне СССР орденĕсемпе тата медалĕсемпе наградăлани

Нимĕç захватчикĕсене хирĕç пыракан кĕрешÿ фронтĕнче Командованин боевой заданийĕсене кăтартуллăн пурнăçа кĕртнĕшĕн тата çак ĕçре хăюлăхпа хастарлăх кăтартнăшăн, СССР Верховный Совечĕн Президиумĕ кăларнă Указ тăрăх, Хĕрлĕ Çарти Сывлăш-Çар Вăйĕсен начальство тата рядовой составĕнчи çынсен группине наградăланă:

Ленин орденĕпе—2 çынна,
Хĕрлĕ Ялав орденĕпе—4 çынна,
Хĕрлĕ Çăлтăр орденĕпе—19 çынна,
«За отвагу» медальпе—1 çынна,
«За боевые заслуги» медальпе—4 çынна наградăланă. (ТАСС).

◆

Октябрь уявĕ умĕнхи социализмлă ăмăрту

Чугунçул работникĕсен обязательстви

ÇĔМĔРЛЕ. (**«Чăваш Коммуни» корр.**). Чугунçул станцинче ĕçлекенсем пĕтĕм ĕçе вăрçă вăхăчĕ ыйтнă пек туса пыраççĕ. Кашни поезда кĕтсе илме хатĕр тăраççĕ тата вĕсене пĕр минута та простой тутармасăр ăсатаççĕ.

Хальхи вăхăтра чугунçул работникĕсен ĕçри хастарлăхĕ татах та ытларах ÿсни курăнать. Вĕсем Октябрьти Социализмлă Аслă революци XXIV çул тултарнине çĕнĕ çĕнтерÿсем тунипе кĕтсе илес тесе хăйсем хушшинче социализмлă ăмăртăва сарса ячĕç. Ăмăртун тĕп пункчĕ—пĕр браксăр, простойсăр тумасăр ĕçлесси. Стрелочниксем хăйсен хуçалăхне яланах отлично пахалăхпа тытса тăрассишĕн кĕрешеççĕ.

Н. Зубавин юлташ чугунçул транспортĕнче чылай çулсем хушши ĕçлет. Хăйне панă ĕçе вăл яланах пысăк пахалăхпа туса пырать. Ахальтен мар ĕнтĕ Чугунçул транспорчĕн Халăх Комиссарĕ Л. М. Каганович юлташ ăна значок парса наградăланă.

Хальхи вăхăтра Зубавин юлташ станцăра дежурный пулса ĕçлет. Вăл поездсенеялан вăхăтра кĕтсе илсе, пĕр минута та ахаль тăратмасăр ăсатать. Вăл стахановец, отличник.

Дежурный Бежаев юлташ та ĕçре пример кăтартать. Унăн ĕç пахалăхĕ лайăх.

— Октябрьти Социализмлă Аслă Революци XXIV çул тултарнине эпир хамăрăн ĕçе пĕтĕмпех отлично пахалăхпа тунипе, фронта пулăшассине вăйлатнипе, хĕле пур енчен те хатĕрленсе çитнипе кĕтсе илетпĕр,—теççĕ станцăра ĕçлекенсем.

Промартель членĕсен ăмăртăвĕ

КОМСОМОЛЬСКОЕ. Октябрĕн 3-мĕш. (**Телефонпа**). Асанкассинчи Полина Осипенко ячĕпе тăракан промартель членĕсем Аслă Октябрь уявĕ умĕнхи ăмăртăва пуçарса ярса, тавар туса кăлармалли çулталăк планне ноябрĕн 7-мĕш тĕлне 150 процент тултарма обязательство илчĕç.

Вĕсем хăйсем çине илнĕ обязательствăна чыслăн пурнăçласа пыраççĕ. Артельри пĕтĕм ĕçе вăрçă вăхăтне тивĕçлĕ пек урăхлатса çĕнетсе, çулталăк планне октябрĕн 1-мĕшĕ тĕлне 125 процент тултарчĕç. Артель членĕсем пĕр-пĕринпе ăмăртса ĕçлесе, кунне 2—3 норма тултарса ĕçлеççĕ. Пичке хăмисем тăвакан К. Левкин юлташ сменăра 6 комплект пичке хăми тăвас вырăнне 15—18 комплект туса хатĕрлет, ĕç нормине 250—300 процент тултарса пырать.

Мунчала тума хуп сĕвес ĕç те лайăх пырать. Планпа 29 тонна хуп сÿмелле пулнă пулсан, 35 тонна сÿнĕ. Хуп сĕвес ĕçре Бактеров юлташ бригади нормăна яланах тултарса пынă. Промартель планпа пăхман япаласене те нумай тунă. Акă, сăмахран, 8200 штука чăпта çапнă. Чăпта çапакансенчен И. Никифоров бригади уйрăмăнах лайăх ĕçлесе пынă. Çаксемпе пĕрлех вырăнти чĕртавартан кулĕн кирлĕ продукци нумай туса кăларнă. Промартель йĕлтĕрсем, çуна тупанĕсем авма парник тунă. Çак кунсенчех йĕлтĕрсене тума тытăнать. Хĕллехи вăхăтра ĕçлеме 700 кубометр çăка, 60 кубометр юман касса хатĕрленĕ. Халĕ артель членĕсем мунчала кăлараççĕ.

Рабочисемпе работницăсем хушшинче Октябрь уявĕ умĕнхи социализмлă ăмăрту анлăн сарăлса пырать.

П. АРХИПОВ.
В. ВИКТОРОВ.

ПАРТИ ПУРНĂÇĔ

Ялти агитколлективăн хальхи ĕçĕсем

Кибечкассинчи агитколлектив хăйĕн ĕçне вăрçă вăхăтне май çĕнетсе урăхлатса пырать. Коллективра 16 агитатор. Вĕсене кашнинех бригадăсем çумне çирĕплетсе тухнă. Хăйсене çирĕплетсе панă бригадăсенче вĕсем калаçусем, докладсем туса ирттереççĕ, колхозниксене çĕнĕ хыпарсем çинчен пĕлтерсе тăраççĕ. Юлашки кунсенче, сăмахран, çĕрулми кăларас тата государствăна çĕрулми тăратас ĕçе хутшăннă колхозниксене ĕçшĕн тÿлемелли йĕрке çинчен, тырпула уйран вăхăтра пухса кĕртес тĕлĕшпе пурне те ĕçе хутшăнтарасси çинчен бригадăсенче калаçусем туса ирттернĕ. Ку ыйтусене малтан агитаторсен семинарĕнче сÿтсе явнă. Кунсăр пуçне бригадăсенче «Фашизм—этемлĕхĕн чи усал тăшманĕ» темăпа та калаçусем тунă. Сентябрĕн 25-мĕшĕнче «Фашизмăн вăрă-хурахла идеологийĕпе ĕçĕсем» тема тăрăх агитаторсен семинарне ирттернĕ. Вăрçă пуçланнăранпа семинарсем пĕтĕмпе тăватă хутчен пулнă.

Агитколлектив хăйĕн ĕçне яланах практикăллă ыйтусемпе, государство умĕнчи обязательствăсене вăхăтра пурнăçлас, уйхир ĕçне ăнăçлăн туса пырас, колхозăн обществăллă хуçалăхне тĕреклетес ыйтусемпе çыхăнтарса пырать.

Кибечкасси ялсоветĕнче икĕ колхоз: «Большевик» тата «Хĕрлĕ танк» колхозсем. Вĕсем иккĕшĕ пĕр-пĕринпе ăмăртса ĕçлеççĕ. «Большевик» колхоз (председателĕ Елахов юлташ) темиçе çул хушши ĕнтĕ вăйлă тырпул туса илес тĕлĕшпе районра малти вырăн йышăнса тăрать. Çавăнпа пĕрлех вăл государство умĕнчи обязательствăсене пурнăçлас тĕлĕшпе те малта пырать. Сăмахран, государствăна сĕт-çу тăратмалли обязательствăна мартăн 7-мĕшне, çăмарта тăратмалли обязательствăна—майăн 13-мĕшне, çăм тăратмалли обязательствăна—июнĕн 12-мĕшне, пахча çимĕçсем тăратмалли обязательствăна — сентябрĕн 15-мĕшне пĕтĕмпех пурнăçланă. Çак кунсенчех вăл государствăна тĕштырă та парса татать: тĕштырă тăратмалли обязательствăна паянхи куна 90 процент тултарнă та ĕнтĕ.

«Хĕрлĕ танк» колхоз та «Большевик» колхозран юласшăн мар: çăмарта тăратмалли обязательствăна, сăмахран, июлĕн 12-мĕшне, çăм тăратмалли обязательствăна—августăн 11-мĕшне пĕтĕмпех пурнăçланă. Государствăна сĕт. çу тăратас плана та тултарнă. Анчах та, пĕтĕмĕшпе илсен, «Хĕрлĕ танк» колхоз «Большевик» колхозран кăшт каярах юлать.

Кибечкассинчи пуçламĕш парторганизаци çумĕнчи агитколлектив ытти енĕпе те кăтартуллăн ĕçлет. Питех те чыслă ĕçсем туса ирттерчĕ агитколлектив çĕршыв оборонин фондне тăвас тĕлĕшпе. «Большевик» колхоз оборона фондне пĕр вăкăр, пĕр лаша, 10 килограмм çу, 42 пăт тĕштырă панă. Кунсăр пуçне тата колхозниксем хăйсем кашни уйăхра пĕр ĕçкунĕ çине тивекен тупăшпа парса тăраççĕ. «Хĕрлĕ танк» колхоз та пĕр лаша, пĕр вăкăр тата 10 килограмм çу оборона фондне панă. Колхозниксем хăйсем, «Большевик» колхозри пекех, кашни уйăхра пĕр ĕçкунĕ çине тивекен тупăшпа парса тăраççĕ.

Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли ăшă тумтирсем пухас тĕлĕшпе те агитколлектив начар мар ĕçлерĕ. «Хĕрлĕ танк» колхоз членĕсем пĕтĕмпе 73 тир пачĕç. Колхозри кашни килĕ пуçне вăл пĕрер тире яхăн пулать. Кунсăр пуçне килĕрен пекех çуршар килограмм çăм, пĕтĕмпе 41,6 килограмм, 57 метр пир тата ытти япаласем пачĕç. «Большевик» колхоз членĕсем 45 тир, 20,5 килограмм çăм тата ытти япаласем пачĕç. Ăшă тумтирсем пухасси чарăнман-ха, халĕ колхозницăсем алшишсем, чăлхасем çыхаççĕ.

Хĕрлĕ Çар боецĕсене валли ăшă тумтирсем пухас ыйтăва сÿтсе-явиччен малтан пухусенче кашнинчех «Совет халăхĕн фрончĕпе тылĕ» темăпа докладсем туса панă.

Ялта илемлĕ клуб пур. Унта — çулпуçсен портречĕсем, çĕршыв чыслăхне хÿтлеме тата çак ĕçре Хĕрлĕ Çара пĕтĕм вăйпа пулăшма чĕнекен лозунгсем т. ыт. те. Кунта тăтăшах пухусем пулса иртеççĕ, агитаторсем калаçусемпе докладсем туса ирттереççĕ.

Çавăнпа пĕрлех агитколлективăн радиоприемниксем пур. Ку приемниксем агитаци ĕçĕнче пит те пысăк пулăшу параççĕ: Совет Информаци Бюровĕн пĕлтерĕвĕсене панă чухне кашни приемник патĕнчех 10—15 çын курма пулать.

Çакăн пек ĕçлет хальхи вăхăтра Кибечкассинчи агитколлектив.

Р. МАЛЮТИН.

Ишлей районĕ

——o——

Оборона ĕçĕсен яланлăх комиссине организациленĕ

ШАХАСАН. Енĕш ялсовечĕн черетлĕ сессийĕ, колхозсенче çар ĕçне вĕрентессине вăйлатас шутпа, ялсовет исполкомĕ çумĕнче Оборона ĕçĕсен яланлăх комиссине организацилерĕ. Комисси председателĕ пулма депутат А. Ильин юлташа суйларĕ.

Г. ШАШКОВ.

Политикăллă агитаципе пропаганда ĕçĕ Сĕнтĕрвăрри районĕнче

Отечественнăй аслă вăрçă кунĕсенче халăх хушшинчи политикăллă пропагандăпа агитаци ĕçĕ уйрăмах пысăк вырăн йышăнса тăрать. Халăхсен çулпуçĕ Сталин юлташ пирĕн пĕтĕм ĕçе вăрçă вăхăтне тивĕçлĕ йĕркепе урăхлатса çĕнетме чĕнни агитаципе пропаганда ĕçне те пĕтĕмĕшпех пырса тивет.

Ку тĕлĕшрен Сĕнтĕрвăрри районĕнчи парти организацийĕ чылай паха тĕслĕхсем кăтартса парать. Кунта ĕççыннисем хушшинчи агитаципе пропаганда ĕçĕ кунран-кун сарăлса пырать. Парти организацийĕсем ертсе пынипе агитаторсем колхозсемпе предприятисенче пысăк ĕçсем тăваççĕ.

Районра пĕтĕмпе 51 агитколлектив организациленĕ, çав коллективсенче 360 çын пĕтĕçсе тăрать. Агитаципе пропаганда ĕçне фабрикăсемпе заводсенчи тата колхозсенчи малта пыракан çынсене — партири тата партире тăман большевиксене явăçтарнă. ВКП(б) райкомĕ агитаторсене ĕçре куллен пулăшса пырать. Отечественнăй вăрçă пуçланнăранпа агитаторсене, агитколлективсен руководителĕсене, учительсене пухса агитаципе пропаганда ыйтăвĕсем тăрăх 12 канашлу туса ирттернĕ. Агитаторсен семинарĕсенче инструкци парас ĕçе ВКП(б) райком секретарĕсем туса пыраççĕ.

Вăрçă пуçланиччен Сĕнтĕрвăрри хулинче политикăллă агитаци ĕçне пуринчен ытларах предприятисемпе учрежденисенче туса пынă, ĕççыннисем пурăннă вырăнсенче ку енĕпе нимĕнех те туман темелле. Халĕ хулара пурăнакан ĕççыннисем хушшинче ĕçлеме 6 агитколлектив организациленĕ, вĕсенче 35 агитатор пĕтĕçсе тăрать. Вĕсем килхуçи хĕрарăмĕсен активĕпе пĕрле хулари ĕççыннисем хушшинче пысăк ĕçсем туса пыраççĕ.

Агитатор Благолюбов юлташ, ПВХО программине килхуçи хĕрарăмĕсем пĕр кружокĕнче вĕренсе пĕтерсе, тепĕр кружок организацилесе ĕçлеме пуçланă. Благолюбов агитатор вĕрентнине итлеме çынсем хавасланса çÿреççĕ. занятисем интереслă иртеççĕ. Хулари ĕççыннисем хушшинче агитациллĕ ĕçе çавăн пекех Тогаева, Денисова, Флеров тата ытти юлташсем те аван туса пыраççĕ.

Агитаторсем ĕççыннисене тăтăшах «Правда», «Известия» хаçатсен умстатьисене тата ытти тĕрлĕ паха материалсене, Совет Информаци Бюровĕн пĕлтерĕвĕсене, партипе правительствăн постановленийĕсене вуласа ăнлантарса параççĕ. Лайăх агитаторсем агитацилеççĕ кăна мар, производствăра та лайăх ĕçлеççĕ. Çакăн пек тĕслĕхсене спиртзаводра, судоверфьре, катка-пичке тăвакан заводра тата районри нумай колхозсенче курма пулать.

«Çĕвĕçĕ» артельри агитаторсем Борзова, Верахина, Сорокина юлташсем хăйсен массăллă-ăнлантарулла ĕçне производствăри практикăллă задачăсемпе ăнăçлăн çыхăнтарса пыраççĕ. Артельре кунсерен вуншар рабочисем ĕç нормисене ытлашшипех тултараççĕ. Комсомолка Е. И. Эм, работницăсем А. Кузнецова, Косарева, Егорова т. ыт. юлташсем кулленхи нормăна 160—180-шар процент тултараççĕ.

Артельри агитаторсем çĕршыв оборонине тĕреклетес ыйтупа массăллă ĕçе лайăх организациленĕ. Вăрçă пуçланнăранпа артельре 50 çын ГСО курсĕнчен вĕренсе тухса, çак енĕпе ГСО значокĕн II-мĕш сыпăкри нормине панă. Халĕ коллектив ПВХО ĕçне вĕренет, ку енĕпе кружоксене пĕтĕмпе 124 çын явăçтарнă.

Çĕршыв оборонине тĕреклетессишĕн артель коллективĕ пĕтĕм вăйне хурса ĕçлет. Отечественнăй вăрçă пынă виçĕ уйăх хушшинче артельри рабочисемпе работницăсем 9 воскресник туса ирттернĕ, вĕсенчен 5 хутчен колхозсене уборкăра пулăшас тĕлĕшпе кайса ĕçленĕ. Воскресниксенче ĕçлесе илнĕ укçана пĕтĕмпех оборона фондне панă. Кунсăр пуçне, рабочисемпе работницăсем оборона фондне уйăхсерен пĕр кунлăх ĕç укçине уйăрса параççĕ. Паянхи кун тĕлне пĕтĕмĕшпех укçан 2.265 тенкĕ, заем облигацийĕсене 1.165 тенкĕлĕх панă. Халĕ Ленин ячĕпе тăракан фабрикăн коллективĕ чĕнсе каланине ответлесе, артельри рабочисемпе работницăсем Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли ăшă тумтирсем пухаççĕ.

Йăлтах фронта валли! Йăлтах тăшмана çĕнтерес ĕç валли! Çак лозунгпа хавхаланса ĕçлеççĕ совет патриочĕсем.

Фронта кайнă арçынсем вырăнне хĕрарăмсем ĕçе тăраççĕ. Трактористкăсем Овчинникова, Семенова, Кузьмина юлташсем вăрçăччен трактор çинче ĕçлемен, халĕ вĕсем МТС-не çĕнĕрен таврăнса, тракторсем çине ларнă. Комбайнер помощникĕ пулса ĕçленĕ Миронова, комбайнера Хĕрлĕ Çара илсен, комбайн çинче хăй тĕллĕнех ĕçлеме пуçланă, çак ĕçе вăл лайăх алла илнĕ.

Вăрçă условийĕсенче чĕр-тавара, хутмалли япаласемпе тĕрлĕ материалсене тата государство средствисене перекетлесси уйрăмах пысăк вырăн йышăнса тăрать. Агитаторсен çак енĕпе те вăя хурса ĕçлемелле, малта пыракан рабочисемпе колхозниксен опычĕсемпе кашни ĕççыннине паллаштарса пымалла. Çав опытсем сахал мар. Сăмахран, МТС-ра ĕçлекен трактористсем — Назаров юлташ сезонра 362 килограмм горючи, Овчинникова юлташ—272 килограмм перекетлесе хăварнă.

Кашни рабочи государство заданийĕсене вăхăтра та тĕплĕн тултарма тăрăшать. Сĕнтĕрвăрри спиртзаводĕнче ĕçлекен слесарьсем Даниловпа Евсеев юлташсем хурансемпе оборудованисене юсас ĕçе производствăна чармасăрах, кунне икшер ĕç норми парса, туса пынă. Мирлĕ вăхăтра çав ĕçсене тунă чухне производство темиçешер кун чарăнса тăнă.

Районри предприятисенче темиçе професси вĕренсе алла илес ĕç тата двухсотниксен движенийĕ сарăлсах пырать. Сĕнтĕрвăрринчи «Хресчен тимĕрçи» артельре ĕç нормисене 200-шер процент е ытларах тултарса пыракансен йышĕ 10 çынтан иртнĕ, вĕсен шутĕнче Хлебников, Гордеев, Гвоздков т. ыт. тимĕрçĕсем тăраççĕ.

Пысăк активлăх кăтартса ĕçлеççĕ районри колхозниксем те. Тырпул пухса кĕртес ĕçе, çамрăк çынсемпе пĕрлех, кăçал 70—80 çулти ваттă çынсем те хутшăннă.

«Хĕрлĕ Çар» колхозри колхозниксемпе колхозницăсем кĕрхипе сурхи тырăсене пухса кĕртсе, государствăна тырпул тăратас плана пур культурăсем тăрăх та тултарнă. Колхозниксем хăйсен пухăвĕнче оборона фончĕ валли мĕн вăрçă пĕтиччченех кашни уйăхра пĕрер ĕçкунĕ уйăрса пама йышăннă. Колхозпа колхозниксем Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли продуктсемпе ăшă тумтирсем те нумай панă.

Парти организацийĕсем Сталин юлташ кăçалхи июлĕн 3-мĕшĕнче тухса каланă сăмаха политикăллă пропагандăпа агитаци ĕçĕн тĕп никĕсне хураççĕ. Çак ĕçе тĕрĕс йĕркелени партипе правительствăн хуçалăхпа политикăллă заданийĕсене ăнăçлăн пурнăçа кĕртме пулăшса пырать.

ВКП(б) Сĕнтĕрвăрри райкомĕ çумĕнчи парткабинет та хăйĕн ĕçне тĕпренех урăхлатса çĕнетнĕ, районра вăл агитаципе пропаганда ĕçĕн центрĕ пулса тăнă. Кунта вырăс халăхĕн иртнĕ паттăрла кунçулне кăтартса паракан, çар ĕçне вĕренме пулăшакан выставкăсем организациленĕ.

Кунсăр пуçне, агитатор кĕтесĕ, çар кабинечĕ тунă. Вĕсенче агитаторсемпе çар ĕçне вĕренекенсене валли мĕн кирли пурте пур.

Парткабинет тăтăшах лекцисем, докладсем туса ирттерет. Юлашки виçĕ уйăх хушшинче районри предприятисемпе колхозсенче 166 лекцисемпе докладсем туса ирттернĕ, вĕсенче 10 пин çын ытла пулнă. Лекцисемпе докладсене ĕççыннисем ыйтнă тăрăх, пуринчен ытларах историллĕ, оборонăллă темăсемпе туса ирттернĕ.

Парткабинет политика ыйтăвĕсемпе кăна мар, çар ĕçне, ПВХО, ГСО тата ытти ĕçсене вĕренес енĕпе те консультацисем парать. Консультаци ĕçне туса пыма 7 çын уйăрнă. Ку енĕпе парткабинет заведующийĕ Викторчик юлташ уйрăмах тăрăшса ĕçлет. Агитаторсем парткабинетран пысăк пулăшу илсе тăраççĕ.

Анчах çак ĕç вăл паянхи кун ыйтнине çапах та çырлахтарсах пыраймасть. Партипе комсомол организацисен, партири тата партире тăман кашни большевикăн ĕççыннисем хушшинчи политикăллă пропагандăпа агитаци ĕçне вăйлатсах пымалла. Большевикла чăнлăхпа тĕрĕслĕхе кашни ĕççынни патне çитермелле, çавăнпа та уйрăмах хальхи вăхăтра сăмах вĕççĕн тумалли агитацие вăйлатмалла.

Хăшпĕр çĕрте агитаци ĕçне питĕ ансăррăн ăнланаççĕ. Куллен килекен хаçатсене вуласа параççĕ те çакăнтан малах каймаççĕ. Агитаципе пропаганда ĕçĕнче пур майсемпе те усă курмалла: пичет, радио, пухусем, кино, выставкăсем, витринăсем, плакатсем, лозунгсем, стена хаçачĕсем, спектакльсем тата ытти те.

Политикăллă пропагандăпа агитаци ĕçне кулленхи практикăллă ыйтусемпе çыхăнтарса пыни кирлĕ. XVIII партконференци решенийĕсем çинчен ĕççыннисене малалла ăнлантарса парса, вĕсене çав решенисене пурнăçа кĕртме мобилизацилемелле.

Государство заданийĕсене пурнăçа кĕртессишĕн, фронта валли ытларах та ытларах продукци парассишĕн, Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли ăшă тумтирсем хатĕрлессишĕн конкретлăн агитацилесе, совет гражданĕсен патриотла туйăмĕсене татах та ытларах çĕклемелле, вĕсене хамăр умра тăракан аслă задачăсене пурнăçа кĕртме мобилизацилемелле.

В. ИГНАТЬЕВ.

ВКП(б) Обкомĕн пропагандăпа агитаци отделĕн инструкторĕ.

ВКП(б) Çĕрпÿ райкомĕн пленумĕ

ÇĔРПУ. Çак кунсенче ВКП(б) райкомĕн черетлĕ пленумĕ пулса иртрĕ. Пленум агитациллĕ-массăллă ĕç ялсенче мĕнле пыни çинчен, тырпула пухса кĕртни çинчен тата парти ретне илес ыйтусене сÿтсе-яврĕ.

Пĕррĕмĕш ыйту тăрăх ВКП(б) райкомĕн пропагандăпа агитаци отделĕн заведующийĕ Скворцов юлташ доклад туса пачĕ. Вăл хăйĕн докладĕнче агитациллĕ-массăллă ĕçе Туçинчи, Йĕкĕрварти агитколлективсем уйрăмах аван туса пынине палăртрĕ. Çак асăннă агитколлективсем Сталин, Молотов юлташсен радио тăрăх тухса каланă сăмахĕсене ĕççыннисем хушшинче вăхăтра ăнлантарса панă, колхозсенче стена хаçачĕсене йĕркеллĕ кăларса пыраççĕ, уборка вăхăтĕнче уйхирте час-часах калаçусем ирттернĕ, хаçат-журналсем вуласа панă.

Тухса калаçакансем агитациллĕ-массăллă ĕçе Кăшаркассинчи агитколлектив çителĕксĕр туса пыни çинчен каларĕç.

Иккĕмĕш ыйту тăрăх доклад тăвакан райсовет исполкомĕн председателĕ Ф. Петров юлташ тата тухса калаçакансем Кузнецов, П. Петров т. ыт. юлташсем уборка ĕçĕ кăçал «Красный бригадир», «Вучах», «Красная Чувашия», «Совет», «Родина», «Луч» т. ыт. колхозсенче пысăк пахалăхпа иртни çинчен каларĕç. Ку колхозсем уйхир ĕçĕсене график тăрăх пурнăçласа пычĕç. Паянхи куна аван çапса пĕтерчĕç. Чылайĕшĕ çĕрулми те кăларса пĕтернĕ.

ВКП(б) райкомĕн черетлĕ пленумĕ районра агитациллĕ-массăллă ĕç тата тырпулсене уйхиртен пухса кĕртес ĕç, пĕтĕмĕшпе илсен, çителĕксĕр пынине палăртрĕ.

А. ИВАНОВ.

ВКП(б) райкомĕн инструкторĕ.

Коммунистсем— малта пыракансем

ÇĔМĔРЛЕ. **(«Чăваш Коммуни» корр.).** Древкомбинатри рабочисен коллективĕ, социализмлă ăмăртăва анлăн сарса пырса, сентябрь уйăхĕнче чылай паха çитĕнÿсем турĕ. Ку ĕçре коммунистсем малта пыраççĕ. Çамрăк коммунист Шустов юлташ ертсе пыракан цех коллективĕ уйăх планне 126 процент, Данилов юлташ ертсе пыракан цех 111 процент тултарчĕç.

Рабочи-стахановецсем хушшинче иквиçшер норма туса ĕçлекенсем те сахал мар. Сăмахран, 7-мĕш номерлĕ цехри Парамонова юлташ ертсе пыракан бригада сентябрь уйăх планне 222 процент, Серебрякова юлташ бригади—193 процент тултарнă. 6-мĕш номерлĕ цехри паллă стахановецсем Кабанин, Иванов, Комиссарова, Мареева т. ыт. юлташсем сентябрь уйăхĕнче нормăсене 200—400 процент, уйрăм кунсенче 600—700 процент тултарса ĕçленĕ.

Нормăна ик-виçĕ хут ирттерсе тултаракансен йышĕ 3-мĕш номерлĕ цехра та ÿссех пырать.

Стахановецсем халĕ Октябрь уявне производствăра татах та пысăк çитĕнÿсем тунипе кĕтсе илес тесе кĕрешĕве вăйлатса пыраççĕ. Мускаври Л. М. Каганович ячĕпе тăракан заводри рабочисем чĕнсе каланине сÿтсе-явса кашни цех, бригада, кашни рабочи хăйсем çине конкретлă обязательство илчĕç.

Двухсотниксем парти ретне кĕреççĕ

КАНАШ. Вагонсем юсакан заводри паллă стахановец-двухсотник Скворцов юлташ фронта тухса каяс умĕн парти ретне кĕме ыйтса заявлени пачĕ.

— Ленин—Сталин партийĕн ретне илме ыйтатăп. Çав хисеплĕ тата ответлă ят халăхсен чи хăрушă тăшманне—ирсĕр фашизма хирĕç кĕрешес çĕрте мана хамăн пурнăçа шеллемесĕр паттăррăн кĕрешме хавхалантарĕ,—тесе çырнă Скворцов юлташ хăйĕн заявленийĕнче.

Халĕ ăна ВКП(б) членĕн кандидатне илнĕ. Фашистла тискер-кайăксен кĕтĕвне хирĕç пыракан çапăçăва вăл парти кандидачĕ пулса тухса кайрĕ.

Заводра малта пыракан ытти рабочисем-двухсотниксем те хăйсен пурнăçне парти пурнăçĕпе тата кĕрешĕвĕпе çыхăнтараççĕ. Сменăри мастер И. Н. Кукляев юлташ парти ретне кĕчĕ. Ленин—Сталин парти членĕ ятне илме Кукляев юлташ хăйĕн мухтавлă ĕçĕпе тивĕçлĕ пулчĕ. Унăн стахановла ĕçне пысăк хака хурса, совет правительстви ăна «Знак почета» орденĕпе наградăланă.

Парти ретне тимлĕн суйласа илес принципа партком çирĕп тытса пырать, вăл кашни çынна уйрăмăн пăхса тухса, кашни çыннăн ĕçĕсене тĕплĕн хакласа, паллă стахановецсене парти ретне илет. Парти ретне илнисен йышĕнче — электросварщик-орденоносец Цапин юлташ, урапа тăвакан цех мастерĕ Елисеев юлташ, двухсотник слесарь-клепальщик Голубев юлташ тата ыттисем те.

Отечественнăй вăрçă пынă вăхăтра парти организацийĕн авторитечĕ татах та ÿсрĕ, заводри чи паллă çынсем унăн ретне кĕреççĕ, вĕсем тăшмана хирĕç хăйсен пурнăçне шеллемесĕр кĕрешме хатĕрри çинчен пĕлтереççĕ.

Г. МИХАЙЛОВ.

Колхозниксемпе колхозницăсем!

Фашистла вăрă-хурахсене хирĕç паттăррăн кĕрешекен хамăрăн Хĕрлĕ Çара ăшă тумтирсем туса парăр!

Хĕрлĕ Çар валли кĕрĕк тумтирсем, тирсем, çăматăсем. фуфайкăсем, кĕпе-йĕм, çăм, алшишсем, хăлхаллă çĕлĕксем, ваткăллă брюкисем, кĕске пиншаксем тата ытти ăшă япаласем парăр!

Ăшă тумтирсене боецсем патне хăвăртрах çитерер

ШАХАСАН. Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли ăшă тумтирсем пухас ĕçе районĕпе 4 пин çын ытла хутшăннă, вĕсем кашниех ăшă тумтирсем, кĕпе-йĕмсем т. ыт. япаласем панă. Çак ĕçре районри тата ялти актив паха примерсем кăтартаççĕ. Сăмахран, ВКП(б) райкомĕн секретарĕ Г. Захаров юлташ пĕр мăшăр çăматă, пĕр фуфайка, пĕр мăшăр ăшă кĕпе-йĕм, тепĕр мăшăр аялтан тăхăнмалли кĕпе-йĕм, минтер пичĕ, алшăлли, чăлха, райсовет исполкомĕн председателĕ И. Скворцов юлташ пĕр мăшăр çăматă, тир, мулаххай, пĕр мăшăр çăм носки, алшăлли, пĕр мăшăр пир тăла, гимнастерка панă. Районри ертсе пыракан работниксенчен чылайĕшĕ 5—6 ăшă япала пачĕç.

Киров ячĕпе тăракан колхоз председателĕ П. Якимов юлташ виçĕ тир, 2 мăшăр çăматă, пĕр мăшăр алшиш, Авăспÿрт Кипеч колхозĕн председателĕ А. Мухин юлташ 3 тир, 2 килограмм çăм, пĕр мăшăр чăлха панă.

Ăшă тумтирсем пухасси пысăк ĕç пулса тăни çинчен халăха тĕплĕн ăнлантарса панă çĕрте, актив хăй пример кăтартнă çĕрте ĕç те ăнăçлăн пырать. Ухманта çак ĕçе парторганизаци секретарĕ Павлов, ялсовет исполкомĕн председателĕ Никифоров юлташсем хăйсем куллен пример кăтартса ертсе пыраççĕ. Çапла майпа вĕсем октябрĕн 4-мĕш тĕлне 114 тир, 33 килограмм çăм, 3 мăшăр çăматă, 17 çĕлĕк, 26 мăшăр алшиш, 23 мăшăр носки, 52 алшăлли, 78 мăшăр пир тăла, 14 алсатулĕ ыт. ыт. те пухнă.

Боецсем валли ăшă тумтирсем пухас тĕлĕшпе çителĕксĕр ĕçлекенсем те пур-ха. Троицк ялсоветĕнчи колхозсен председателĕсем çак ĕçе кая юлса тытăнчĕç. «Майăн 1-мĕш» колхоз председателĕ коммунист Максимов парти райкомĕн ларуне чĕннĕ хыççăн кăна ĕçе тытăнчĕ. Унччен хăй те нимĕн те паман, колхозниксенчен те нимĕн те пухман пулнă. «Свет» колхоз председателĕ комсомолец А. Григорьев хăй 5 тĕрлĕ япала панă та «ĕç пĕтнĕ» тесе шутланă. Масса хушшинче нимĕн те ĕçлемен, ку ĕçе актива мобилизацилемен. Ялсовет исполкомĕн председателĕ Миронова юлташ асăннă çитменлĕхсене çийĕнчех пĕтерме тăрăшман. Хăшпĕр кая юлнă çынсем районри ертсе пыракан работниксем хушшинче те тĕл пулаççĕ. Çыхăну конторин начальникĕ Иванов пĕр мăшăр алшиш çеç панă. Райисполком çумĕнчи пуçламĕш парторганизаци секретарĕ В. Викторов пĕр тир панă та лăпланса ларнă. Паллах, çакнашкал активистсем вĕсем ăшă тумтирсем пухас ĕçе ертсе пыма ăçтан пултарччăр-ха ĕнтĕ?

Парти райкомĕ çак çитменлĕхсене пĕтерес тĕлĕшпе тивĕçлĕ мерăсем йышăнчĕ.

Çавăн пекех, пухса хатĕрленĕ ăшă тумтирсене боецсем патне вăхăтра ăсатасси те пысăк ĕç пулса тăрать. Чĕрĕ тирсене тутарса вĕсенчен кирлĕ япаласем çĕлетмелле, çăматă йăвалаттармалла. Ку тĕлĕшпе Шăхасан районĕнчи комисси чылай ĕçсем туса ирттерчĕ. Канашри «Авангард» артеле 300 мăшăр çăматă йăвалама панă. Кунсăр пуçне çăматă йăвалакан мастерскойсем районра виççĕ организациленĕ. Хăшпĕр колхозсем («Чуваш. ЦИК», «Красноармеец» т. ыт.) çăматăсене хăйсемех йăвалаттарса параççĕ. Тир тăвакан мастерскойсем районра тăваттă организациленĕ. Вĕсенчен иккĕшĕ ĕçе тытăннă. Кунсăр пуçне Вăрмар районĕнчи промартельпе 1000 тир тума килĕшнĕ, вăл тирсене кайса панă. Тирсем пулса тухсассăнах вĕсенчен кĕрĕк пиншаксем, сăран алсасем, çĕлĕксем çĕлес ĕçе организацилетпĕр. Паянхи куна Действующи армие 46 ăшă кĕпе, 12 ăшă йĕм, 260 мăшăр алшиш, 110 мăшăр носки, 419 алшăлли, 440 мăшăр пир тăла ăсатнă.

Хĕл çывхарса килет. Çавăнпа та районри парторганизацин Хĕрлĕ Çар валли ăшă тумтирсем пухас ĕçе мĕн пур çынсене явăçтармалла, ăшă япаласене çителĕклĕ пухмалла, вĕсене Хĕрлĕ Çар боецĕсем патне хăвăртрах çитермелле. Çакăншăн эпир кĕрешетпĕр.

С. СОКОЛОВ.

ВКП(б) Шăхасан райкомĕн секретарĕ.

* * *

ЕЛЧĔК, октябрĕн 8-мĕш. **(Телефонпа).** Районри комисси ăшă тумтирсем йышăннипе пĕрлех вĕсене Действующи армие ăсатса тăма тытăнчĕ. Районĕпе 252 мăшăр çăматă пухăннă, вăл шутран 186 мăшăрне боецсем патне ăсатнă та ĕнтĕ. Çăматăсемсĕр пуçне Действующи армие 240 мăшăр çăм чăлха, 191 мулаххай, 31 фуфайка т. ыт. ярса панă.

Районри колхозсемпе колхозниксем кĕрĕк пиншаксем çĕлеме 3.227 тир, çăматă йăвалама 1.700 килограмм çăм пухнă. Чĕрĕ тирсене туса кĕрĕк пиншаксем çĕлес, çăматăсем йăвалас ĕçсене те вырăнтах организациленĕ.

Малта пыракан колхозсем ăшă тумтирсем пухас ĕçе чăннипех лайăх йĕркелерĕç. Ку ĕçре уйрăмах «Марс» колхозпа унăн руководителĕсем мухтава тивĕç. Колхоз председателĕ А. Каязов икĕ килограмм çăм, тир, çăматă, Гемалетдинов виçĕ тир панă т. ыт.

Çав вăхăтрах хăшпĕр колхозсен председателĕсем çак ĕçе тивĕçлипе организацилеме пултараймарĕç. «Автогигант» колхозра 187 хуçалăхран ăшă тумтирсем пухас ĕçе 39 хуçалăха кăна явăçтарнă. Çавăн пек «Октябрь», «Сатурн» колхозсенче те ку ĕç çителĕксĕр пырать. Асăннă колхозсен руководителĕсем çак ĕçе актива явăçтарман, агитаципе массăллă ĕçе туса пымаççĕ, канашлу ирттернипех лăпланса ларнă.

Колхозниксен активлăхĕ, вĕсен фронта пулăшас кăмăл пысăк. Партипе совет, колхоз руководителĕсем çак ĕçе кĕске вăхăтрах вĕçлессине организацилемелле.

Ф. МАЙКОВ.

* * *

КУСЛАВККА, октябрĕн 8-мĕш. **(Телефонпа).** Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли ăшă тумтирсемпе кĕпе-йĕмсем пухасси районра вăйлансах пырать. Паянхи куна районĕпе 1640 тир, 1.075 килограмм çăм, 480 мăшăр çăм чăлха, 498 мăшăр çăм алшиш, 52 мăшăр çăм ată, 244 мулаххай, 143 мăшăр çăм тăла т. ыт. те пухăннă.

Ăшă тумтирсем пухас ĕçе уйрăмах «XVI партсъезд» колхозра аван организациленĕ. Унта 39 тир, 22 килограмм çăм, 30-шар мăшăр алшишсемпе чăлхасем, 14 çĕлĕк пухса панă. Колхоз членĕсем А. Шусликов, Н. Сорокин, А. Андреев юлташсем çăм тата пĕрер тир панă. «Коммунар» колхозра 76 тир, 19 чăлха, 16 мăшăр алшиш, 9 çĕлĕк, 18 алшăлли пухнă.

Çак пысăк ĕçе комсомолецсемпе учительсем те активлăн хутшăнаççĕ. Каганович ячĕпе тăракан колхозра пурĕ 9 комсомолец. Комсомол пуçламĕш организацин секретарĕ П. Чалусов юлташ тăрăшнипе комсомолецсем хăйсем 12 килограмм çăм, 7 тир, 4 мăшăр çăм чăлха пухнă. Пушков тата Сорокин комсомолецсем икшер килограмм çăм тата пĕрер тир панă.

Чашламари туллимар вăтам шкулта ĕçлекен учитель Семенов юлташ икĕ тир, ăшă фуфайка, пĕр мăшăр алшиш панă.

Халь ăшă тумтирсене хатĕрлесе ăсатас ĕç пырать.

Н. ЛЬВОВ.

ВКП(б) райкомĕн секретарĕ.

* * *

ЭЛĔК. Отечественнăй вăрçăн фрончĕсенчи боецсемпе командирсем валли ăшă тумтирсем пухса парас ĕçе колхозниксем, рабочисем тата служащисем пĕр шухăшлă пулса хутшăнчĕç, вĕсем боецсем валли ăшă тумтирсем пухаççĕ.

Сÿс-кантăр заводĕнчи весовщица А. Никитина юлташ çапла каларĕ:

— Манăн упăшка отечественнăй вăрçă фронтĕнче фашистсене хирĕç çапăçать. Эпĕ халĕ ун вырăнне тăрса ĕçлетĕп. Упăшка вырăнĕнче ĕçленипе пĕрлех эпĕ ăшă тумтирсем парса Хĕрлĕ Çара пулăшатăп.

Ăшă тумтирсем пухас тĕлĕшпе Элĕк ялсовечĕ начар мар ĕçлет. Малтанхи 3—4 кун хушшинче кăна 100 тире яхăн, 152 килограмм çăм т. ыт. пухăннă.

Сурăх тирĕсене туса вĕсенчен кĕрĕк пиншаксем çĕлессине вырăнтах организациленĕ. Промартельсем тир тума тытăннă. Çĕвĕ артелĕсем çав тунă тирсенчен кĕрĕк пиншаксем çĕлесе параççĕ.

С. САПЕРКИН.

* * *

КРАСНОАРМЕЙСКОЕ. Шупашкарти Ленин ячĕпе тăракан фабрикăри работницăсем чĕнсе каланине Красноармейскри вăтам шкулта вĕренекенсем хушшинче сÿтсе явнă хыççăн 10 килограмм çăм, 12 шарф тата ытти япаласем те пухрĕç. Уйрăм вĕренекенсем 300—500-шер грамм çăм параççĕ. Акă, 9-мĕш класра вĕренекен П. Осипов 400 грамм, 10-мĕш класри О. Иванова 350 грамм çăм панă. Комсомолкăсемпе пионеркăсем çăмран алшиш-чăлхасем çыхаççĕ. Вĕсене А. Л. Фомина учительница ертсе пырать.

Унсăр пуçне Красноармейскри вăтам шкулта вĕренекенсем тĕслĕ металл пухаççĕ. 10-мĕш класра вĕренекен Г. Дмитриев пĕр килограмм та 100 грамм пухса панă.

М. ГЕРАСИМОВ.

Тир туса кĕрĕк пиншаксем çĕлеççĕ

КОМСОМОЛЬСКОЕ. Аслă Чурачăкри «Красный инвалид» промартель Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли кĕрĕк пиншак çĕлеме тир тума тытăнчĕ. Сентябрĕн 25-мĕшне 600 тир тума пырса панă. Тирсене туса пынă май, артель организациленĕ çĕвĕ çĕлекен мастерскойра кĕрĕк пиншаксем, çĕлĕксем, алсасем çĕлеççĕ.

В. ВИКТОРОВ.

Политинформаци колхозсенче

Массăллă-политикăллă ĕçре политинформаци пысăк вырăн йышăнса тăрать. Çак формăпа усă курса ăнлантару ĕçне туса пыни ĕççыннисене çĕнĕ хыпарсемпе вăхăтра паллаштарма, вĕсене производствăра тимлĕн ĕçлемешкĕн мобилизацилеме май парать. Çавăнпа та эпир колхозсенче политинформаци ĕçне организацилессине çине ытларах çаврăнса пăхатпăр.

Политинформацисем ирттерме радио тăрăх пĕлтернисемпе усă куратпăр. Хальхи вăхăтра районри вулав çурчĕсемпе колхоз клубĕсенче радиоприемниксем пур. Вĕсем тăрăх çĕнĕ хыпарсене илме агитаторсене уйăрнă. Çав агитаторсем радио тăрăх паракан хыпарсене ушкăнпа итлессине организацилеççĕ, калаçусем ирттереççĕ. Радио итлекенсем хăйсем илтнĕ çĕнĕ хыпарсене ытти ĕççыннисене каласа параççĕ.

Крупская ячĕпе тăракан колхозра кашни кунах агитаторсем тата колхозниксем вăтамран 50—60 çын радио итлеме пухăнаççĕ. Радио итленĕ хыççăн агитаторсем Доброхотовпа Большаков юлташсем калаçусем ирттереççĕ. Вара агитаторсем хăйсене çирĕплетнĕ бригадăсенче, звеносенче каннă вăхăтра, Совет Информаци Бюровĕн пĕлтерĕвĕсене тата Хĕрлĕ Çарăн çапăçури эпизочĕсем çинчен кашни кунах каласа кăтартаççĕ. Колхозниксене пысăк тухăçлă тата тирпейлĕ ĕçлеме чĕнеççĕ. Колхозниксем уйрăмах П. Никитин, Молоствова, Доброхотов, В. Князев агитаторсене мухтаççĕ.

Крупская ячĕпе тăракан колхоз кăçал нихăçанхинчен лайăх ĕçлерĕ. 759 гектар çинчи тырпула пĕр тăкаксăр кĕске вăхăтрах пуçтарса кĕртрĕ. Çак кунсенче государствăна тырă парса татрĕ. Тепĕр 5—6 кун хушшинче пĕтĕм тырпула çапса пĕтереççĕ. Халĕ колхозниксем хĕрсех çĕрулми кăлараççĕ. Тырă вырнă чухне Гаврил Сметанин машинăпа 6 гектар вырăнне 9 гектар вырчĕ, ыраш акнă чух вăл хăй нормине 150—200 процент тултарса пычĕ. А. Абдушев алăпа вырса 350—400 кĕлте тăватчĕ, 50—60 çĕмел купалатчĕ.

Çавăн пек лайăх ĕçлекен колхозниксем П. Качканов, М. Самсонова, У. Сметанина, Мижеров тата урăххисем те пур.

Колхозниксене хаçат вуласа парас ĕçе «Коминтерн», «Осоавиахим», Ленин ячĕпе тата Максим Горький ячĕпе тăракан колхозсенчи агитаторсем лайăх туса пыраççĕ.

«Молот» колхоз членĕсем хушшинче агитатор Ф. Иванов тырă вырма тухнăранпа 75 хутчен хаçат вуласа панă. Пĕррехинче вăл совет халăхĕ оборона фондне тĕрлĕ продуктсем тата укçа-тенкĕ пани çинчен хаçатра çырнă хыпарсене вуласа панă хыççăн çак колхоз членĕсен пухăвĕ 1000 çăмарта тата ытти япаласене оборона фондне пама йышăннă.

Чапаев ячĕпе тăракан колхозра агитаторсем ĕç дисциплини çинчен калаçусем ирттернĕ хыççăн, ĕç тухăçлăхĕ нихăçанхинчен ытла ўснĕ. Çавна пула ку колхоз, ытти колхозсенчен кайран уборкăна тухнă пулсан та, вĕсемпе пĕрлех вырса пуçтарчĕ. Максим Горький ячĕпе тăракан колхозри агитаторсем Хĕрлĕ Çара ăшă тумтирсем парса пулăшасси çинчен колхозниксем хушшинче калаçусем ирттернĕ хыççăн колхозниксем 3 мăшăр çăматă, 20 çĕлĕк, 75 тир, 30 килограмм çăм, 15 мăшăр алса, 5 мăшăр чулха, фуфайка, пир тăласем парса пачĕç.

Горький ячĕпе тăракан колхозра агитаторсем пур ĕçре те хăйсем пример кăтартаççĕ. Агитатор Тихонов (ялсовет исполкомĕн председателĕ) оборона фондне 1000 тенкĕ укçа пачĕ. Колхоз председателĕ Павлов оборона фондне 2 така, Хĕрлĕ Çар валли 7 тир, 2 мăшăр çăматă, 3 мăшăр алса тата 3 мăшăр ăшă чулха пачĕ.

Ĕççыннисем хушшинче ăнлантару ĕçне куллен туса пыни халăхăн производствăллă тата политикăллă активлăхне ўстерет.

А. РОМАНОВ.

ВКП(б) Елчĕк райкомĕн пропагандăпа агитаци отделĕн заведующийĕ.

Çĕрулми типĕтеççĕ

КУКЕÇ. Кашни колхозрах пахча-çимĕçсем типĕтме ятарласа çынсем уйăрнă, вĕсене çĕрулмине мĕнле типĕтмелли çинчен ăнлантарса панă. «Победа» колхозра пахча-çимĕçсем типĕтме уйăрнă Ф. Павловăпа В. Иванова юлташсем 21 килограмм çĕрулми типĕтсе Союзторгплодоовоща леçсе панă. Альгешри «Чуваш. ЦИК» колхоз 30 килограмм çĕрулми типĕтсе панă, вăл шутран 18 килограмне колхозниксем хăйсен килĕсенче типĕтнĕ.

Пахча-çимĕçе массăллăн типĕтесси—колхозниксемшĕн çĕнĕ ĕç. Вĕсем ку ĕçе питĕ интересленсе тытăнчĕç. Ку вăхăтчен «Ильич» колхоз 10 килограмм, «Туçи» колхоз 20 килограмм, «Культура» колхоз 12 килограмм çĕрулми типĕтрĕç.

Т. ЛОГИНОВ.

ДЕЙСТВУЮЩИ ХĔРЛĔ ЯЛАВЛĂ БАЛТИКА ФЛОЧĔ. Укерчĕк çинче: Тăшман утравĕ çине балтиецсем десант антарса хăвараççĕ.
А. МЕЖУЕВ фотоўкерчĕкĕ. (ТАСС фотохроники)

Ăшă тумтирпеле Ăшă кăмăл пĕрле

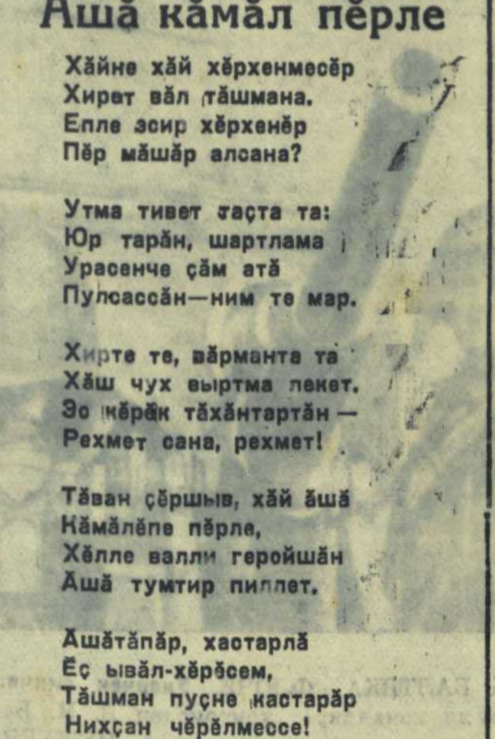

Хăйне хăй хĕрхенмесĕр
Хирет вăл тăшмана.
Епле эсир хĕрхенĕр
Пĕр мăшăр алсана?

Утма тивет таçта та:
Юр тарăн, шартлама
Урасенче çăм атă
Пулсассăн—ним те мар.

Хирте те, вăрманта та
Хăш чух выртма лекет.
Эс кĕрĕк тăхăнтартăн —
Рехмет сана, рехмет!

Тăван çĕршыв, хăй ăшă
Кăмăлĕпе пĕрле,
Хĕлле валли геройшăн
Ăшă тумтир пиллет.

Ăшăтăпăр, хастарлă
Ĕç ывăл-хĕрĕсем,
Тăшман пуçне кастарăр
Нихçан чĕрĕлмесле!

П. ХУЗАНГАЙ.

Трактористсемпе комбайнерсен вăрçă кунĕсенчи ĕçĕсем

ЙĔПРЕÇ. Машинно-тракторнăй станцин 11-мĕш трактор бригадине коммунист В. Макаров юлташ ертсе пырать. Çак бригада хăйĕн ĕçĕсене пĕтĕмпех вăрçă интересĕсене пăхăнтарса туса пырать. Бригадăри трактористсемпе комбайнерсем тата машиноведсем ĕç тухăçлăхне ик-виçĕ хут ўстерчĕç. Çак бригада комбайнпа тырă выррассине 252 процент тултарнă. Авăн çапас ĕçре те бригада мала тухса пырать. М. Данилов тракторист «СТЗ-23» маркăллă тракторпа 222 гектар сухаланă, 94 килограмм горючи перекетленĕ, И. Ефимов 232 гектар сухаласа 43 килограмм горючи перекетлесе хăварнă. Тракторсемпе май килнĕ таранах усă курма тăрăшаççĕ. Хăшпĕр трактористсем икшер смена ĕçлени те пулнă.

Машинно-тракторнăй станцинчи трактористсемпе комбайнерсен тата машиноведсен пархатарлă ĕçĕсене вуншар примерсемпе илсе кăтартма пулать. Вĕсен вăрçă кунĕсенчи чаплă ĕçĕсемпе тивĕçлипех мухтанма пултаратпăр.

7-мĕш бригадăри комбайнер Андрей Иванов юлташ, 162 гектар тырă вырса, плана 230 процент тултарнă. Андрей Сергеев юлташ та пысăк хастарлăхпа ĕçлет. Машиновед Столяров юлташ «ПДО» маркăллă молотилкăпа 130 тонна тырă çапнă. Çавăн пекех Г. Кузьмин юлташ та «МК-1100» маркăллă молотилкăпа сменăра 15—16 тонна таран авăн çапать.

Трактористсем пурте пысăк тухăçлăхпа ĕçлеме тăрăшаççĕ.

Д. МИХАЙЛОВ.

Ĕçĕн результачĕ куç умĕнче

ИШЛЕЙ. Свердлов ячĕпе тăракан колхоз ялхуçалăх ĕçĕсене пысăк хавалпа вĕçлесе пырать. Колхоз авăн çапса пĕтернĕ. Государствăна тырă парса татнă хыççăн вăрлăх тата страховой фончĕсене тума тытăнчĕ. Звеносем хăйсен çумне çирĕплетсе панă участоксем çинче вăйлă тырпул туса илчĕç. Кашни звено гектартан 140 пăта яхăн тĕштырă пухса кĕнĕ. Иккĕмĕш бригадăри иккĕмĕш звено планпа пăхнинчен 6-шар центнер ытларах ыраш туса илнĕ. Пĕтĕмпе илсен, колхоз кăçал планпа пăхса хунинчен 1.200 пăт ытларах ыраш илет.

Тырпул тухăçне планпа пăхнинчен ирттерсе тултарнă Сорокин юлташ звенинчи колхозниксем ĕçкунĕ çумне хушса 12 центнер ыраш илеççĕ.

С. ГОРЛАНОВ.

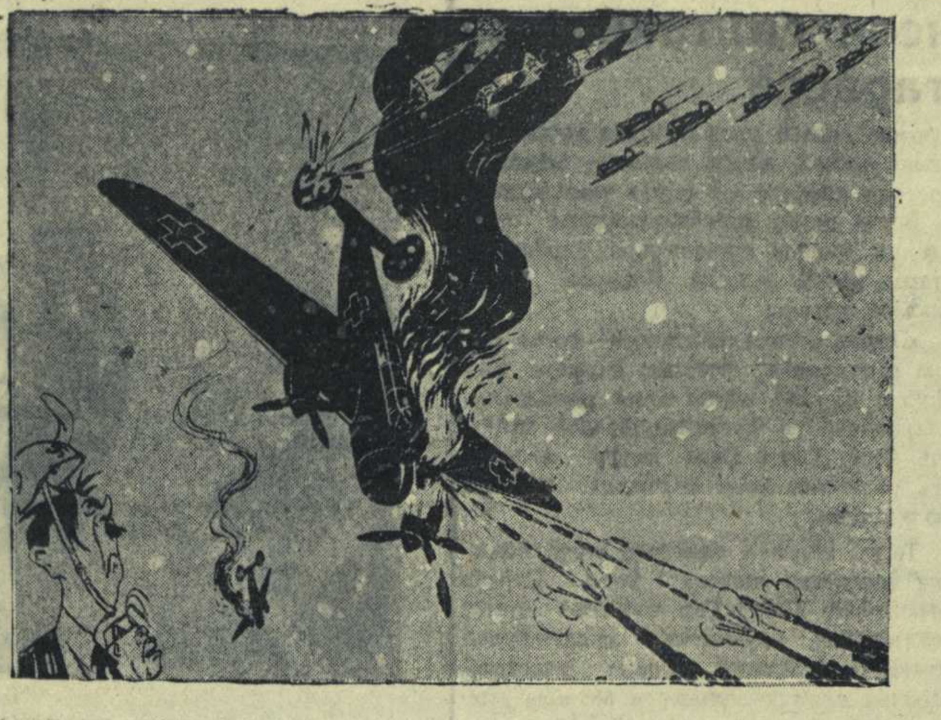

Çилхинчен те, хўринчен те çунтарар!
Долгоруков художникăн ўкерчĕкĕ («Окна ТАСС»).

Тимĕр-тăмăр пухни— фронта пулăшни пулать

Пирĕн тăван çĕршыв çине килсе тапăннă хаяр тăшмана çĕнтерес ĕç валли танксем, орудисем, снарядсем тума пайтах металл кирлĕ. Çав майпа хальхи вăхăтра метала перекетлес ыйту пысăк вырăн йышăнса тăрать. Çак ыйтăва пурнăçлас ĕçре усăсăр йăваланса выртакан тимĕр татăкĕсене пухни пысăк пулăшу парать. Юлашки вăхăтра пирĕн республикăра çав ĕçе парти, комсомол тата хуçалăх организацийĕсем чылаях лайăхлатрĕç. Вăл ĕçпе интересленсе, ăна йĕркеллĕ пурнăçлама тытăнчĕç.

Чăвашсоюзра ĕçлекенсем хура тимĕр-тăмăр пухмалли плана сентябрĕн 15-мĕшĕ тĕлне ытлашшипех тултарнă. Уйрăмăнах вĕсем тимĕр-тăмăр пухас ĕçе виççĕмĕш кварталта пысăк тухăçлăхпа туса пычĕç, квартал планне хура тимĕр-тăмăрпа 273 процент, тĕслĕ тимĕр-тăмăрпа 184 процент тултарчĕç. Пухнă тимĕр-тăмăра çавăн чухнех заводсене янă.

Тимĕр-тăмăр пухас ĕçе районсенче те лайăх йĕркеленĕ. Ку ĕçе Ишлей, Вăрмар, Сĕнтĕрвăрри, Пăрачкав тата ытти районсем лайăх туса пыраççĕ. Çак районсенче тимĕр-тăмăр пухас ĕçпе райпотребсоюзсем тăрăшса ĕçлеççĕ. Пăрачкав районĕнче хура тимĕр-тăмăр пухмалли плана 200 процент, тĕслĕ тимĕр-тăмăр тĕлĕшпе 150 процент тултарнă. Канашри депо иккĕмĕш çурçулти тимĕр-тăмăр пухмалли плана 310 процент тултарнă.

Тимĕр-тăмăр пухас ĕçре комсомолецсем тата пионерсемпе шкул ачисем пысăк çĕкленўпе ĕçлесе, лайăх примерсем кăтартрĕç. Вĕсем воскресниксем туса пур кукăрсене кĕрсе çўресе, никам курман тимĕр татăкĕсене пухрĕç. Первомайски районри Шăхачĕ тата Шурутри туллимар вăтам шкулсенчи пионерсем темиçе çĕршер килограмм пухса пачĕç.

Çавăн пекех Кувакино районĕнчи Сур-Майдан вăрманпромхозĕнче ĕçлекен комсомолецсем те икĕ воскресник туса 3 тонна, «12 лет Октября» колхозри комсомол организаци 2,6 тонна тимĕр-тăмăр пухса панă. Çавнашкал лайăх примерсем пирĕн республикăра сахал мар.

Апла пулин те, тимĕр-тăмăр пухас ĕçпе кая юлса пыракан районсем те пур. Красноармейски районри 5 сельпо тимĕр-тăмăр пухмалли плана тултарман. Албахтино, Чадуккасси сельповĕсем ку ĕçре кая юлса пыраççĕ. Райсовет исполкомĕ тимĕр-тăмăр пухас ĕçе организацилес тĕлĕшпе пĕр ыйту та сўтсе-явман. Пухнă тимĕр-тăмăрсене те вăхăтра ямаççĕ. Складсенче выртакан тимĕр-тăмăр никама та усă памасть, вăл унта тутăхса пăсăлса кăна выртать, çавăнпа ăна вăхăтра кирлĕ çĕре ямалла.

Парти организацийĕсемпе вырăнти советсен тимĕр-тăмăр пухас ĕçе анлăн пуçарса ярса, кая юлса пыракан предприятисемпе колхозсене, МТС-сене плана тултарма пулăшмалла. Предприятисенче ĕçлекенсен колхозниксемпе колхозницăсен хушшинче массăллă ăнлантарулă ĕçе куллен туса пымалла. Тимĕр-тăмăр пухса пани фронта пысăк пулăшу кўнине вĕсене тимлĕн ăнлантарса памалла. Юр çăвиччен пур пек тимĕр-тăмăра пур çĕрте те пухса чугунçул тăрăх е шывçулĕпе баржăсем çине тиесе яма тăрăшмалла.

П. ДУБИНИН.

Металсем пухса пачĕç

КОМСОМОЛЬСКОЕ. Этнерти «Новая жизнь» колхозри комсомолецсемпе шкулта вĕренекен ачасем государствăна 13 килограмм тĕслĕ металсем пухса пачĕç.

В. ВИКТОРОВ.

Планран ирттерсе силос хываççĕ

ЕТĔРНЕ. Нумай колхозсем силос хывмалли плана ирттерсе тултараççĕ. Мăн Сĕнтĕрти «Комбайн» колхоз планран ирттерсе 60 тонна силос хыврĕ. Çак колхоз выльăхсене хĕл каçарма та ăшă витесем хатĕрленĕ. Çак кунсенче чăх-чĕпсем валли çĕнĕрен вите лартса пĕтереççĕ. Кĕçĕн Чутайри «Родина» колхоз та силос хывмалли плана ытлашшипех тултарнă, планпа пăхнинчен тепĕр çавăн чухлĕ силос хывнă. Иртнĕ çулхине Пырçырланти Ворошилов ячĕпе тăракан колхоз выльăх апачĕ çителĕклĕ хатĕрлемен пирки сахал мар тăкаксем курчĕ. Çакна кăçал тĕрĕс шута илчĕç. Выльăх апачĕ хатĕрленисĕр пуçне тата 60 тонна силос хыврĕ. «Хĕрлĕ Октябрь», «Восток» колхозсенче çĕнĕрен лартма тытăннă ферма çурчĕсене пĕтĕмпех туса пĕтерчĕç. Кивĕ витесене мăк çапнă, кантăксене лартнă, шыв кĕресрен ферма çурчĕсем тавра канавсем чавса хатĕрленĕ. «Восход» колхозра хĕллехи вăхăт валли выльăх апачĕн рационне туса хатĕрленĕ.

И. ЛЬВОВ.
Я. СОРОКИН.

Пĕр сменăри стахановецсем

Смена ĕçе тытăнсан мастер Подклетнов юлташа яланах рабочисем ĕçленĕ вырăнта куратăн. Вăл смена ĕçе мĕнле тытăннине пăхса сўрет. Пурте ĕçе вăхăтра тытăнаççĕ-и, çитменлĕхсем çук-и, материалсем мĕнле парса тăраççĕ? Çак ыйтусем интереслентереççĕ мастера. Май пур чухне вăл кашни рабочипе работница патне пырса кĕскен ыйтса пĕлме тăрăшать.

Ĕç хăвăртланнăçемĕн хăвăртланса пырать. Кашни рабочи хĕрўллĕ ĕçре. Вăл хăйĕн нормине тултарассишĕн кăна мар, тата темиçе хут ирттерсе тултарассишĕн кĕрешет.

Ĕç кунĕпе туллин усă курни, ĕç вырăнне тĕрĕс организацилени—çаксем ĕнтĕ Подклетнов юлташ сменинчи рабочисене çитĕнўсем туса пыма пулăшаççĕ.

Паллă стахановецсем Я. Кондратьев, П. Сорокин, С. Кондратьев юлташсем вăтамран илсен кашни кун нормăна 250—350 процент тултарса ĕçлеççĕ. Вĕсем ĕç вăхăтĕнче кашни минутăпа усă курма тăрăшаççĕ. Материалсемшĕн утса вăхăта ирттермеççĕ. Вĕсене подсобнăй рабочисем илсе пырса параççĕ. Инструментсем пурин те юсавлă, çивĕч. Сборка ĕçне кашниех тĕплĕн вĕренсе çитнĕ.

Сборщиксем А. Смелов, Александр Сорокин тата В. Воробьев юлташсем те отечественнăй вăрçă кунĕсенче нихăçанхинчен ытла тухăçлăн ĕçлеççĕ. Вĕсем куллен икшер норма е ытларах та тултараççĕ. Вĕсем тунă продукци ялан пысăк пахалăхлă, брак пулмасть.

Çак юлташсенчен инçех мар Андрей Сорокин тăрать. Вăл та юлашки вăхăтра технологи режимне тĕрĕс тытса пырса, пĕр браксăр, простой тумасăр ĕçлет. Хăйне панă заданине ялан 150—180 процент тултарать.

Сборочнăй отделенинче ĕлĕкрех хĕрарăмсем пулман. Кунта ĕçлеме йывăр тенĕ. Халĕ акă кунта ĕçлекенсенчен нумайĕшĕ хĕрарăмсем.

Кĕске вăхăт хушшинчех хĕрарăмсем техникăна вĕренсе çитрĕç. Вĕсенчен чылайĕшĕсем нормăна ытлашшипех тултарса пыраççĕ. Ольга Новиковăпа Матрена Ширманова малтан детальсене суйланă çĕрте ĕçленĕ. Отечественнăй вăрçă пуçлансан иккĕшĕ те сборщиксем вырăнне тăчĕç. Халĕ вĕсем куленхи ĕç нормисене 130—150 процент тултарса ĕçлеççĕ.

Вера Вашуркинăна 3-мĕш номерлĕ цехран куçарнă. Унта вăл станок çинче ĕçленĕ, халĕ—сборщица. Хăйне панă ĕçе яланах пысăк пахалăхпа пурнăçлать, нормăна 130—140 процент тултарать. Шура Батраковăпа Зина Борягина та ĕç тухăçлăхне ўстерсех пыраççĕ, пĕр-пĕринпе ăмăртаççĕ.

Йывăç каскалакан комбинатри Данилов юлташ ертсе пыракан цехра ĕç тухăçлăхне ўстерессишĕн ăмăрту саралсах пырать. Ку ĕçре уйрăмăнах коммунист Подклетнов юлташ ертсе пыракан сменăри рабочисемпе работницăсем паха тĕслĕхсем кăтартаççĕ.

Хар. ЛИСИН.

Çĕмĕрле

Двухсотниксен йышĕ ўссе пырать

ЙĔПРЕÇ. Кăçал пирĕн районри колхозсем вăйлă тырпул туса илчĕç. «Искра» колхоз гектартан 20,8 центнер кĕрхи тулă, «Правда» колхоз гектартан 22,5 центнер, «Большевик» колхоз 17,3 центнер тĕштырă туса илчĕç. Колхозсем вăйлă тырпул туса илни колхозниксен ĕçлес хастарлăхне темиçе хут ўстерчĕ. Колхозсенче халь нормăна ик-виçĕ хут ирттерсе тултаракан колхозниксем çĕршерĕн шутланаççĕ. Акă, «Коминтерн» колхоз членĕ Я. Куранов юлташ кĕлтесене капана хывнă чухне нормăна куллен 263 процент, Е. Кузьмина юлташ кĕлте çыхнă чухне 320 процент, Р. Никитинпа А. Гордеев машиноведсем 180-шер процент тултарса пычĕç. Тимофеев звенинче ĕçлекен колхозниксемпе колхозницăсем кулленхи нормăна яланах икĕ хут ирттерсе тултараççĕ. 62 çулхи Анастасия Петровна та кулленхи нормăна 130 процента çити тултарса пырать. Çак колхозра нормăна ик-виçĕ хут ирттерсе тултаракансен йышĕ куллен ўссе пырать.

Дм. МИХАЙЛОВ.

„Комсомолец“ артельре

КУСЛАВККА. Тĕмшерти корзинкăсем çыхакан «Комсомолец» промысла артельĕнче ĕçлекенсем хăйсен ĕçне пĕтĕмпех вăрçă вăхăтне тивĕçлĕ пек урăхлатса çĕнетрĕç. Вĕсем нихăçанхи пек мар пысăк хастарлăхпа ĕçлеççĕ. Стахановецсен йышĕ куллен ўссе пырать. С. Белов, А. Ямичев стахановецсем август уйăхĕнчи ĕç нормине 200-шер процент тултарчĕç. Вĕсем сентябрь уйăхĕнче те япăх мар ĕçлерĕç.

Морозов Аркадий, Орлов Александр, Бородин Иван комсомолецсем кашни кунах ĕç нормине 130—135 процентшар тултарса ĕçлеççĕ.

Артельте ĕçлекенсен ĕçри хастарлăхĕ ўссе пынă май, артель производствăллă программăна кварталтан кварталла, уйăхран уйăха ытлашшипех тултарса пырать.

Артель август уйăхĕнчи производствăллă программăна 177 процент тултарчĕ. Халĕ артельте ĕçлекенсем ĕç нормине 200 процент тултарассишĕн кĕрешеççĕ.

А. ПЕТРОВА.

Кĕпер патĕнче

(КАЛАВ)

Мана, хам çине тăрса ыйтнипе, часрах разведчик тума килĕшрĕç. Юрататăп эпĕ вăл канăçсăр ĕçе. Час-часах тăшмансем хушшинче пулатăп, вĕсен вăйĕсем мĕнле вырнаçнине пĕлсе, командованине хыпарлатăп. Пăхатăн пăртакран — тăшман йышăнса тăракан позицирен тип-тикĕс уй тăрса юлать. Хăвăрах куратăр ĕнтĕ, манăн ĕç куç умĕнче пулса пырать, ĕлĕкрех колхозра ĕçкунĕ шутланă пек, хам мĕн тунине кулленех патак лартса шутласа пыма пултаратăп...

Пĕррехинче мана подразделени командирĕ хăй патне чĕнтерчĕ.

—Корнев юлташ, тет, эсир çапла-çапла разведчик пулаканччĕ, тет. (Кунта унăн сăмахне пурне те каламасан та юрать пулĕ, мĕншĕн тесен вăл мана ытлашширех те мухтаса пĕтерчĕ). Çав Л. вăрманне кайса пĕр ĕç туса килмелле, тет. Ĕçĕ мĕнлерех иккенне те ăнлантарса пачĕ.

— Есть, Л. вăрманне кайса пĕр ĕç тумалла!—тетĕп эпĕ.—Халех каймалла-и?

— Халех каяс пулать, — тет.

Л. вăрманĕ пирĕншĕн юлашки вăхăтра чăн-чăн ылханлă кĕтес пулса тăнăччĕ. Час-часах е пĕр енчен е тепĕр енчен пирĕн çине нимĕçсен танкĕсем сике-сике тухаççĕ. Пирĕн çине переççĕ-переççĕ те, эпир вырăнтан та хускалманнине кура, каллех вăрмана кĕрсе çухалаççĕ. Хăш вырăнта хывнă пулĕ вĕсем вăрманти юхан шыв урлă кĕпер — ниепле те тавçăрса илме çук: эрни-эрнипе йĕри-тавра пўтсĕр тĕтре йăсăрланса тăрать. Кулленех тупăсемпе пулеметсенчен «хыçса» илеççĕ вăрмана, бомбăсем пăрахаççĕ, — çук, курăнман кĕпер вырăнтан та хускалмасть пулас: эпир пеме чарăнсанах вăрмантан каллех нимĕç танкĕсем йăраланса тухаççĕ.

Ак халĕ çав кĕпер хăш вырăнтине тĕплĕн пĕлсе килме ярать те ĕнтĕ мана командир.

Кирлĕ хатĕрсене илтĕмĕр те виçĕ боецпа çула тухрăмăр. Хальхинче пире йĕрĕнчĕк тĕтре те юрарĕ: виçĕ утăмран çын кĕлеткипе йывăç тĕми пĕр евĕрех курăнаççĕ, тăшман куçĕ умне пуласран ытлашши шикленмеллиех те çук.

Упаленкелесе вăрмана çитсе кĕтĕмĕр. Чĕркуççисем часах лачкам шыв пулчĕç. Алă айĕнче мăклă çĕр лĕчĕртетет, туратсем çаклана-çаклана туртаççĕ.

Çурма-тилĕ, çурма-вилĕ тенĕ пек пулса, юханшыв хĕррине çитсе тухрăмăр. Кунта пушшех нимĕн те курăнмасть темелле вара, пĕтĕмпех çăра тĕтре хупăрласа илнĕ. (Каярахпа ăнлантăм эпĕ: унта тĕтре кăна пулман иккен, фашистсем тĕтĕм те йăсăрлантарса тăнă пулнă). Сывламасăр та итлесе пăхатпăр, çĕр çумне те выртса тăнлатпăр, çук, вăрмана пĕр чĕрчун та юлман пек, нимĕнле сас-хура та илтĕнмест. Шыв хĕррипе юхăма хирĕç çўлелле утрăмăр. Пĕр виçĕ километр пек кайсан таçта шыв шăмпăртаттарни илтĕнчĕ, унтан тимĕр сасси пулчĕ. Пирĕн тĕлте çырма чавса пек кукăр туса хĕвеланăçнелле пăрăнать. Шыва урлă çĕрĕк йывăç йăванса каçма пек пулса ларнă, тĕрлĕ ăпăр-тапăрсем пуçтарăннă.

Юлташсене çыран хĕррине хăварса, йывăç çуммипе майĕпен шыва антăм та сасăсем еннелле тинкерсе пăхма пуçларăм. Кĕпер! Манран инçех те мар тĕтре витĕр кĕпер палăрать. Питĕ те чеелле тунă вара хăйне. Карлăксем çумне те, шыв варрине те темĕнле амаккала йывăçсем лартса тухнă, самолет çинчен пăхсан ăна ниепле те асăрхаяс çук.

Чунăм лăштах пулчĕ. Халь ĕнтĕ каялла кайсан та юрать, тетĕп. Анчах... мĕне пĕлтерчĕç-ши вăл пасăрхи сасăсем?

Командира пĕлтерме юлташсене каялла ятăм. Хам йывăç çуммипе çыран тепĕр енне тухрăм та çатракасен айĕпе малалла упалентĕм. Инçех те кайманччĕ — ура сассисем илтĕнчĕç. Тата пăртак шурăм. Умра темĕнле пысăк мĕлке палăрма пуçларĕ. Чиперех пăхатăп та — танк, аçа çапасшĕ! Ун хыçĕнчех тата тепре. Унтан — тата... И-и-и, хайхискер, йĕркипе ларса тухнă. Вăтăр сакăр танка çитертĕм шутласа.

«Фашистсем пирĕн çине пысăк атака тума хатĕрленеççĕ иккен, пĕлтерес часрах командира» — пырса кĕчĕ пуçа шухăш.

Анчах каялла çырма хĕррине çитсен тепĕр шухăш шиклентерме пуçларĕ.

«Эпĕ чаçе çитиччен вĕсем кĕпер урлă каçма ĕлкĕрсен?.. Хамах ишсе антарма пултараймăп-ши эп ăна?»

Эпĕ хайхи çĕрĕк йывăç çуммипе антăм та кĕпере тĕпчесе сăнама пуçларăм. Чылаях тĕреклĕ тунă ăна: юписене сыпăкăн-сыпăкăн илĕнекен тимĕрпе бетон кăшăлсенчен купаланă, хăма вырăнне пĕренесене çурмаран касса сарнă...

Кĕпер çинче хуралçăсен мĕлкисем палăраççĕ. Анчах ура сасси таврашĕ пĕртте илтĕнмест, ахăртнех, ура айне темĕскер çемçе япала сарнă пулмалла.

Çыран хĕрринчи курăксен айĕпе кĕпер айне кĕтĕм. Аммонала варринчи юпа çумне вырнаçтарса лартиччен сехет те ытла иртрĕ пулмалла...

Мĕнле туйăм пулнă тетĕр манăн çав вăхăтра? Вăт ку ыйту пирки эпĕ сире нимех те каласа параймастăп пулĕ, мĕншĕн тесен туйăмсене сăнаса тăма манăн ун чух вăхăт та, май та пулмарĕ. Умра пĕр ĕç: часрах аммонала вырнаçтарса лартасси. Пуç тăрринче хуралçăсем утса çўреççĕ, вăтăр-хĕрĕх утăмра — тăшман танкĕсем, çапах ăшра канăçлă та аван пек туйăнса тăрать: хушнă ĕçе тунă; кирлĕ пулсан кĕпере эпĕ кашни самантрах взрыв туса ишсе антарма пултаратăп.

• • •

Каялла та çав вырăнах тухса тăтăм. Халĕ ĕнтĕ чи кансĕрри пуçланчĕ: тăшман танкĕсем кĕпер çине кĕрессе кĕтсе тăмалла.

Аммонал шнурокĕн вĕçĕ алăра.

Урасем шанса тăхçанах пĕлми пулчĕç. Шăнăр туртса лартасран шикленсе çеç хамăр çыран енне тухса пĕçĕсене сăтăратăп. Ăна та пулин аран аран, йăлшăнса та сыхланса, тăнрах кайса ўкес патне çитсен кăна,

Çав кайхи пек вăрăм çĕр эпĕ çуралнăранпа та урăх курман. Икĕ ĕмĕр тăршшĕх чăсăлчĕ-и тен вăл. Çутăласса сунмарăм вĕт, кун çути мĕн тĕслине те манса кайрăм. Юрать, çĕрĕк йывăç пур, ун хўтипе çыран хĕррине тухкалатăп. Çил тапранни те пулăшрĕ: кăпăр-капăр сас-чўсене йывăç тăррисен шавĕ хуплать.

Юлашкинчен тўпе майĕпен кăвакарма пуçларĕ. Юнашар участокра икĕ енчен те тупăсем переççĕ. Шыв çийĕпе таçтан çунăк шăрши килет.

Пирĕн участокра çаплах нимĕнле сас-хура та çук-ха.

Тата çур сехет пек иртсен çеç нимĕçсен лагерĕ хыçне пирĕн енчен пĕр снаряд килсе ўкрĕ. Тепри кĕпертен çўлерех шыва персе анчĕ.

Тăшман артиллерийĕ те урса кайсах пеме тытăнчĕ. Вара тин моторсем кĕрленине илтрĕм. Унтан тăшман танкĕсем хăйсем те курăнчĕç.

Пĕрремĕш танкĕ çирĕк турачĕсем хушшинчен тухрĕ те, мăка сăмсипе унталла-кунталла пăркаланса, кĕпер çине кĕчĕ. Ыттине астумастăп. Хăмасем сирпĕннине тата танксем шыва йăтăнса аннине çеç курса юлтăм, мана взрыв хумĕпе çыран хĕррине кайса çапрĕ.

Сехет пек иртсен юлташсем те пырса çитнĕ вара вăл вырăна. Хамăр енчи çыранри нимĕçсене пĕрне те каялла чакарман: е тыткăна илнĕ, е тураса тăкнă.

Ф. УЯР.

Нимӗҫсемпе финсен салтакӗсем ҫартан тараҫҫӗ

ДЕЙСТВУЮЩИ АРМИ, октябрӗн 7-мӗш. Хӗрлӗ Ҫар чаҫӗсем тытса илнӗ документсем тата нимӗҫсемпе финсен тыткӑна лекнӗ салтакӗсем каласа пани Гитлерпа Маннергейм ҫарӗнче салтаксен моральлӗ чун-хавалӗ питех те хавшани ҫинчен ӗнентерсе параҫҫӗ. Хӗрлӗ Ҫара хирӗҫ пыракан вӑрҫӑн мӗнпур хӑрушлӑхне тӳссе курнӑ тата выҫӑхса ҫитнӗ нимӗҫсемпе финсен салтакӗсем вӑрҫма килӗшмеҫҫӗ.

Ҫурҫӗр фронтӗнче кӗрешекен пирӗн чаҫсене нимӗҫсемпе финсен вуншар салтакӗсемпе офицерӗсем куллен-кунах тыткӑна парӑнаҫҫӗ. Тарса килекенсен шучӗ юлашки эрнесенче уйрӑмах ӳссе кайнӑ. Нимӗҫсемпе финсем хӗҫпӑшалӗсене парахаҫҫӗ те групп-группипе Совет Союзӗ енне тарса каҫаҫҫӗ.

Нумай пулмасть, фронта килсе ҫитнӗ пӗр батальонӑн 51 салтакӗ сентябрӗн 18-мӗшпе 19-мӗшӗнче Совет Союзӗ енне куҫнӑ, вӗсенчен нумайӗшӗ хӑйсемпе пӗрле хӗҫпӑшалсемпе боеприпассем те илсе килнӗ.

Тарса килнисем нимӗҫ фашисчӗсемпе вӗсен хӳрешкисене — шюцкоровецсене, тӑван ҫӗршыва нацистсене сутакансене, хирӗҫ ҫапӑҫасшӑн пулни ҫинчен пӗр саслӑ пулса каласа панӑ.

Ҫурҫӗр фрончӗн ҫак участокӗнчех финсен 47 салтакӗ Хӗрлӗ Ҫара хӑйсен ирӗкӗпе тыткӑна парӑннӑ, вӗсем ҫапла пӗлтернӗ:

«Пирӗнпе пӗрлех пирӗн ҫӗршер юлташсем те парӑнасшӑн, анчах вӗсем хыҫалтан пересрен хӑраҫҫӗ. Эпир фронт линийӗ урлӑ ӑнаҫлӑн каҫса килнине пӗлсен, вӗсем ҫийӗнчех хӗҫпӑшалӗсене парахӗҫ те сирӗн пата килӗҫ».

Вӑрҫа хирӗҫ шухӑш-кӑмӑлсем ӳссе кайни ҫинчен финсен ҫарӗн пирӗн енне тарса каҫнӑ салтакӗ Койвуло ҫапла каласа парать:

«Пирӗн полкра салтаксене ертсе пыма пултаракан, татӑклӑн тӑракан ҫын пулас пулсан, пӗтӗм полк хӗҫпӑшалне парахӗччӗ те фронтран пӑрахса кайӗччӗ. Эпир Хӗрлӗ Ҫара хирӗҫ малалла та ҫапӑҫсан, эпир вилӗмрен ҫӑлӑнса юлас ҫук».

Тарса килекен нимӗҫсен шучӗ юлашки эрнесенче чылаях ӳсрӗ. Ҫурҫӗр фронтӗнче Хӗрлӗ Ҫар чаҫӗсене нимӗҫ салтакӗсен групписем куллен-кунах тыткӑна парӑнаҫҫӗ. Фронт участокӗсенчен пӗринче нимӗҫсен 388-мӗш пехотнӑй полкри 21 салтакӗ хӑйсен батальонӗн командирне старший лейтенанта Ворделебена ирӗксӗрех шурӑ тутӑр ҫӗклеттернӗ, унтан вӗсем лейтенанта хӑйсемпе пӗрле тытса совет территорине каҫса килнӗ. Ҫак тарса килнисенчен чылайӗшӗ резервистсем тата центрти Германири индустрире ӗҫленӗ рабочисем пулнӑ.

Хӑйӗн юлташӗсен ячӗпе Фишрат салтак нимӗҫсен ҫарне чӗнсе ҫыру ҫырнӑ, унта вӑл вырӑссен хаяр хӗлӗн условийӗсенчи вӑрҫӑн малашнехи йывӑрлӑхӗсене лайӑх виҫсе илсе, нимӗҫсен ҫарӗ хӑвӑртах пӗтесси ҫинчен каласа парать, хӑйӗн юлташӗсене Совет Союзне хирӗҫ пыракан вӑрҫа пӗтерсе лартма чӗнет. (ТАСС).

Чехсен вӑрттӑн радиостанцийӗ чех халӑхне чӗнсе калани

БЕРН, октябрӗн 7-мӗш. (ТАСС). Кунта паллӑ пулса тӑнӑ тӑрӑх, Чехи территоринче чех патриочӗсен «Халӑха ирӗке кӑларассишӗн» ятлӑ вӑрттӑн радиопередатчикӗ ӗҫлеме тытӑннӑ. Чехипе Моравире юнлӑ событисем пулнӑ май, ҫак передатчик тӑрӑх чех халӑхне чӗнсе каланине панӑ, унта ҫапла каланӑ:

«Гитлер, Хӗвелтухӑҫӗнчи вӑрҫӑ ӑнӑҫсӑр пулса пынипе тарӑхса, тылра саботаж сарӑлса кайнинчен хӑраса, чех халӑхӗ хӑйӗн ирӗклӗхӗшӗн кӗрешнине юн ӑшне путарас тесе, Чехипе Моравире юнлӑ та тискер ӗҫсем пуҫласа ячӗ. Гестапон гитлерла ҫынвӗлерене Гейдриха Нейрат вырӑнне лартрӗҫ, вӑл хӑйӗн палачла ӗҫне пуҫласа ячӗ те ӗнтӗ. Темиҫе кун хушшинчех хӑрушӑ ӗҫсем тунӑ, промышленноҫлӑ чи кирлӗ облаҫсенче чрезвычайнӑй положени туса хунӑ. Протекторат правительствин пуҫлӑхне Элиаша тытса Берлина илсе кайнӑ, унта ӑна асаплантарса вӗлермелле приговор йышӑннӑ, Чехословакин халиччен темиҫе генералне асаплантарса вӗлернӗ. Асаплантарса вӗлересси халӗ те пулса пырать-ха. Гестапо террорӗ ытларах та ытларах ӳссе пырать. Нацистла ҫынвӗлеренсем ҫиҫӗм пек пыра-пыра ҫапса, чехсене арпаштарса ярса, хӑйӗн ирӗклӗхӗшӗн кӗрешекен хӑюллӑ чех халӑхне ҫӗнтересшӗн. Гитлерла план тӑрӑх, Чехословакия уҫӑнах Германи империйӗн пайӗ пулса тӑмалла, чех халӑхне вара вӗлерсе пӗтермелле.

Чехсем! Гитлерла юнлӑ террор хӗснинчен хӳтленме ҫак питех те сивчӗ тапхӑрта пурте пӗр ҫын пек пулса пӗрлешӗр. Ҫакна астуса тӑрӑр: кам хӑйӗн вӑйсӑрлӑхне кӑтартать, ун пек ҫынсене гитлерла палачсем хӗрхенсе тӑмаҫҫӗ, анчах хӑватлӑ вӑй-хӑват ҫине пырса тӑрӑнсан, хӑравҫӑ пусмӑрҫӑсем лӑпланӗҫ. Ҫавӑнпа та хӑвӑра карланкӑран ярса тытакан ҫынвӗлеренӗн аллине халӑхӑн ылханullӑ ҫиллипе касса татма хӑвӑрӑн хӑюлӑхӑра мобилизацилӗр. Эсир гитлерла палачсене хирӗҫ тӑнӑ чухне хӗҫпӑшалсӑр мар».

Малалла воззванире чех халӑхне вӗлерекенсемпе килӗшме тата пӗр шухӑшлӑ пулса ӗҫлеме юраманни ҫинчен каланӑ. Халӑх енче—ирӗклӗхе юратакан пӗтӗм тӗнче, унӑн тӗрекӗ—аслӑ державӑсен Гитлера хирӗҫле хӑватлӑ коалицийӗ, унӑн союзникӗ—Совет Союзӗ».

Воззвани ҫак сӑмахсемпе вӗҫленет: «Чехсем! Эпир ирӗклӗхшӗн кӗрешме тивӗҫлӗ, эпир хамӑрӑн мухтавлӑ асаттесен ҫулӗсемпе пыратпӑр. Гитлерла палачсем тӗп пулччӑр! Наци пурнӑҫӗшӗн, ирӗклӗ Чехословакишӗн кӗрешӗве, малалла!»

Румынсен 12 генералне персе пӑрахни

НЬЮ-ЙОРК, октябрӗн 7-мӗш. (ТАСС). Юнайтед пресс агентствин корреспонденчӗ Стамбулран пӗлтернӗ тӑрӑх, румынсем хушшинче виҫӗ кун каярах Румыни влаҫӗсем 12 генерала, Антонеску генерала панӑ пӗрлешӳллӗ меморандум айне алӑ пуснӑскерсене, персе пӑрахни ҫинчен калаҫаҫҫӗ. Ҫав меморандумра Совет Союзне хирӗҫ пыракан вӑрҫӑра румын войскисемпе малашне усӑ курассине хирӗҫлесе ҫырнӑ пулнӑ. Меморандумра ҫавӑн пекех совет партизанӗсем пыра-пыра ҫапнипе пула Румыни войскисем пысӑк ҫухатусем тӳсни ҫинчен каланӑ. Румыни войскисем Совет Союзне хирӗҫ пыракан вӑрҫа хутшӑнни вӑл Румыния Германи империализмне хӳтленине пӗлтерет, тенӗ.

Меморандум авторӗсене Одесса фронтӗнчен чӗнсе илсе персе вӗлернӗ.

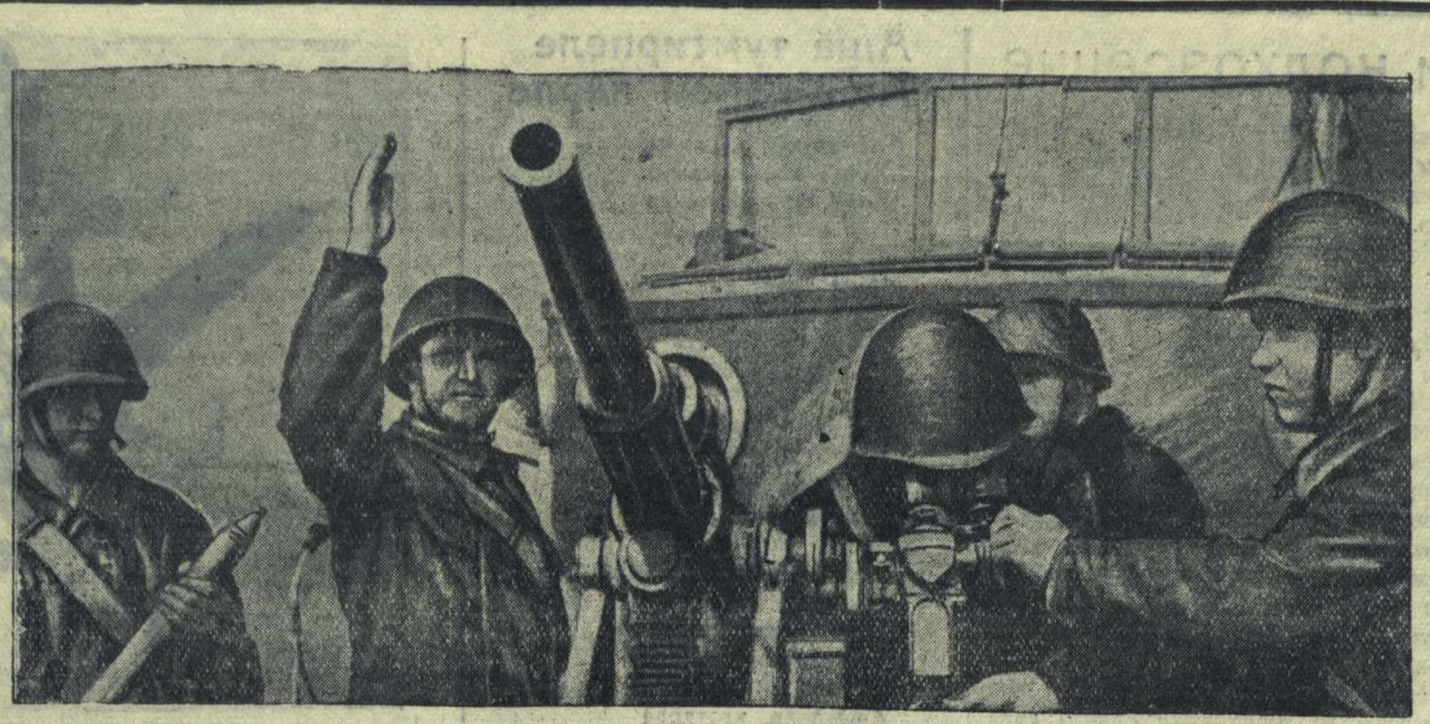

ДЕЙСТВУЮЩИ ХӖРЛӖ ЯЛАВЛӐ БАЛТИКА ФЛЮЧӖ. **Ӳкерчӗк ҫинче:** Ҫапӑҫу условийӗсенче отлично ӗҫлекен орудийнӑй расчет, расчета орудие командирӗ комсомолец В. М. Бабкин ертсе пырать.
А. МЕЖУЕВ фотоӳкерчӗкӗ. (ТАСС фотохроники).

Югославире партизанла вӑрҫӑ анлӑн сарӑлса кайни

ЦЮРИХ, октябрӗн 7-мӗш. (ТАСС). Дипломатиллӗ миссисенчен пӗринчен илнӗ сведенисем тӑрӑх, Югославире партизанла движени питех те вӑйлӑн сарӑлса кайнӑ. Сербин, Боснин ҫур пайне тата Черногорин нумайӗш пайне оккупантсенчен тасатнӑ. Югослави территорийӗн ытти вырӑнӗсенче партизансен пысӑк отрячӗсем ҫапӑҫаҫҫӗ. Партизансен отрячӗсем уйрӑм хуласене, оккупациллӗ войскӑсем вырнаҫса тӑраканскерсене, ҫавӑра-ҫавӑра илеҫҫӗ. Оккупантсене хирӗҫ тӑракансем пурте нимӗҫ войскисене хирӗҫ тата Недича хирӗҫ пӗрлешӳллӗн кӗрешме хӑйсем хушшинче килӗшӳ тунӑ. Вальево—Шабац—Оброновац хушшинчи лини ҫинче вӑйлӑ та хаяр ҫапӑҫусем пыраҫҫӗ. Вальевона партизансем хупӑрласа илнӗ. Партизансем нимӗҫсен темиҫе ҫӗршер салтакӗсемпе офицерӗсене тыткӑна илнӗ. Сентябрӗн 27-мӗшӗнче партизансем Ужице хулине йышӑннӑ, ҫар материалӗсем нумай тытса илнӗ. Недич войскисем партизансене хирӗҫ ҫапӑҫасшӑн мар. Германипе Итали оккупанчӗсем питех те ҫухалса кайни сисӗнет.

Хӗле хатӗрленеҫҫӗ

ҪӖРПУ. Кӑҫалхи хӗл йывӑр условисенче иртессине шута илсе организацисемпе предприятисем хӗлле валли апат-ҫимӗҫ, вутӑ тата ыт. те ҫителӗклӗ таран хатӗрлесе хума тӑрӑшаҫҫӗ.

Хулари потребитель обществин столовӑйӗ хӗлле валли 4.829 килограмм помидор, 11.610 килограмм хӑяр тӑварласа лартрӗ. Ҫавӑн пекех ҫӗршер центнер купӑста тата ҫӗрулми хатӗрлет. Педучилищӗпе ялхуҫалӑх техникумӗ те хӑйсен подсобнӑй хуҫалӑхӗсенчен пахча-ҫимӗҫсем чылай пухса илеҫҫӗ. Пахча-ҫимӗҫӗсене усрама педучилищӗн овощехранилище хатӗр. Ӑна ҫулла каннӑ вӑхӑтра преподавательсем хӑйсен вӑйӗпе туса лартрӗҫ.

Учрежденисемпе предприятисем тата хулари ӗҫсыннисем валли районри вӑрман хуҫалӑхӗпе вӑрманпромхозӗ 6 пин кубла метр вутӑ хатӗрлеҫҫӗ. Паянхи куна пин кубла метр ытла хатӗрленӗ.

Хула Совет исполкомӗн жилуправленийӗ ӗҫсыннисене ӑшӑ та ҫутӑ хваттерсенче хӗл каҫарассишӗн тӑрӑшать. Ку тарана ҫитсе 19 хваттер юсаттарнӑ тата 3 пысӑк хваттерсене пӗчӗклетсе 2-шер ҫемье пурӑнмалла тунӑ.

Г. ПЕТРОВ.

Геройла Одесса

ОДЕССА, октябрӗн 7-мӗш. (ТАСС). Румынсемпе нимӗҫсен йыткӗтӗвӗсем геройла Одессӑн оборона линине ӑнӑҫсӑр штурмлаҫҫӗ. Юлашки кунсенче фронтӑн Н-ски соединенине хирӗҫ участокра противникӑн активлӑхӗ темшӗн чакнӑ пек туйӑннӑ. Тӑшман ҫӗнӗ чаҫсем илсе пырса пысӑк наступлени пуҫарса яма хатӗрленнӗ пулнӑ. Пирӗн командовани ҫакна туйса илнӗ те октябрӗн 2-мӗшӗнче контрнаступлени тунӑ, румынсемпе нимӗҫсен войскисем ҫине кӗтмен ҫӗртен пырса ҫапнӑ. Противника укреплени тунӑ позицинчен кӑларса ывӑтнӑ тата ӑна каялла хӑваласа янӑ.

Ҫак геройла атакӑра пирӗн чаҫсем румынсен пӗрремӗш пограничнӑй дивизин чӗрӗ вӑйне икӗ полка яхӑн, 6-мӗш пехотнӑй дивизинчи войскӑсен пӗр пайне пӗтерсе тӑкнӑ. Туллимар даннӑйсем тӑрӑх кӑна пирӗн чаҫсем 75 миллиметрлӑ 12 оруди, ытти калибрлӑ 30 оруди, станковӑй тата ручной пулеметсем, тӗрлӗрен боеприпассем, патронсем, снарядсем, минӑсем нумай туртса илнӗ.

Ҫапӑҫу вӑхӑтӗнче Н-ски чаҫри боецсем тӑшманӑн 8 орудине расчетсемпе пӗрлех тытса илнӗ пулнӑ. Анчах та красноармеецсем хушшинче ҫав орудисенчен пеме пӗлекенсем пулман. Румынсен салтакӗсем хӑйсем ҫав орудисем патне тӑнӑ та каялла таракан пехота ҫине ӑнаҫлӑн пенӗ. «Гитлер интересӗсемшӗн хӑйсен пуҫӗсене чӑсакансене тӑна кӗртме сире пулӑшатпӑр», тенӗ румын салтакӗсем.

Боецсем, командирсем тата политработниксем героизм, хӑюлӑх тата тӳсӗмлӗх кӑтартса ҫапӑҫаҫҫӗ. Подполковник Гроссман артиллерирен тӗл пеме ҫавтери пысӑк мастерлӑхпа кӑтартса тӑнӑ. Старший лейтенант Небоженко ертсе пыракан уйрӑм дивизион, лейтенант Чамкин ертсе пыракан батарея вӑйлӑн персе тӑшмана пысӑк ҫухату кӳнӗ. Артиллерирен тата минометсенчен персе тӑнипе темиҫе хутчен те ҫыхӑну таталнӑ пулнӑ. Кӗҫӗн лейтенант Золотайко, старший сержант Бирюков, кӗҫӗн сержант Дробуджин юлташсем 40 минута хушшинче, артиллерирен тата минометсенчен вӑйлӑн персе тӑнине пӑхмасӑрах, ҫыхӑну линине 18 вырӑнта юсаса вӑхӑтра ҫыхӑну тытма май панӑ.

Г. ОШАРОВСКИЙ.

Тӑшман тылӗнчи рейд

КАНТӐР-ХӖВЕЛАНАҪ ЕНӖ, октябрӗн 7-мӗш. (ТАСС спецкорӗ). Усков капитанӑн отрячӗ А. местечкӑна пырса тапӑнма приказ илнӗ. Местечкӑри лару-тӑру ҫинчен партизансем тӗплӗн пӗлтернӗ. Станковӑй пулеметсемпе, автоматсемпе тата минометсемпе хӗҫпӑшалланнӑ отрядӑн ҫӗр боецӗ ҫӗрле тӑшман тӑракан вырӑна шала кӗрсе кайнӑ. Разведка фашистсен телефон ҫыхӑнуне пӗтерсе тӑкнӑ. Ҫул кӑтартса пыракан партизан нимӗҫсен часовойӗсем ӑҫта тӑни ҫинчен каласа панӑ, вара часовойсене шӑппӑн вӗлернӗ. Минометсем пеме тытӑннӑ. Вӗсем тӑшманӑн артиллери батарейи ҫине аркатса тӑкмаллах пенӗ. Пулеметсемпе автоматсем местечкӑна «хыҫса» тӑнӑ.

Германи салтакӗсемпе офицерӗсем пӳртсенчен кӗпе вӗҫҫӗн сике-сике тухнӑ. Пӗр батарейӑран тата пӗр батальон ытларах пехотӑран тӑракан фашистсен вӑйӗсем вӗсем ҫине килсе тапӑннӑ отрядран темиҫе хут нумайрах пулнӑ. Анчах та ҫапӑҫу вӑраха тӑсӑлман. Коммунист-боецсем нимрен те хӑрамасӑр тата вӑйӗсене хӗрхенмесӗр ҫапӑҫнӑ. Боец Горский виҫӗ фашиста персе вӗлернӗ, 6 ҫынна тыткӑна илнӗ, граната ывӑтса нимӗҫсен минометне стройран кӑларнӑ. Кӗтмен ҫӗртен пырса тапӑннине кура арпашӑнса хӑраса ӳкнӗ фашистсем нӳхрепсемпе шӑтӑксенче пытаннӑ, вырӑнти ҫынсем пирӗн боецсене ҫав нӳхрепсен тӗлне кӑтарта-кӑтарта панӑ.

Сехет ҫурӑран фашистсене аркатса тӑкнӑ. Фашистсен вилсе 200 ҫын, тыткӑна лексе 22 ҫын, 4 оруди, 20 автомашина, пулеметсем тата ытти хӗҫпӑшал нумай ҫухатнӑ. Трофейӑри хӗҫпӑшалсен хӑшпӗр пайне отряд вырӑнти партизансене панӑ. Отряд пӗр ҫухатусӑрах ирхине хӑйӗн базине таврӑннӑ.

Халӗ отряд тӑшманӑн тылне шала кӗрсе кайса час-часах рейдсем туса ирттерет, унта тӑрса юлнӑ халӑхпа ҫыхӑну тытассине ҫирӗплетет, сасартӑк та хӑватлӑн пыра-пыра ҫапса тӑшман сехрине хӑпартать.

Д. ЦИЦИН.

Ютҫӗршыв корреспонденчӗсен черетлӗ пресс-конференцийӗнче

Ютҫӗршыв корреспонденчӗсен октябрӗн 7-мӗшӗнче пулса иртнӗ черетлӗ пресс-конференцийӗнче Совет Информаци Бюровӗн начальник заместителӗ С. А. Лозовский юлташ ҫакӑн ҫинчен пӗлтернӗ:

Ӗнер эпӗ Аргентинӑри «Критика» хаҫатӑн корреспонденчӗ г-н Эрнандес ҫырса панӑ ыйтӑва илтӗм: г-н В. М. Молотов пӗлтӗрхи ноябрь уйӑхӗнче Берлинра пулса иртнӗ калаҫусенче тӑратнӑ условисем пирки Гитлер хӑйӗн октябрӗн 3-мӗшӗнчи сӑмахӗнче тунӑ ҫӗнӗ заявление г-н Лозовский мӗнле хаклать?—тесе ыйтнӑ унта.

Гитлерӑн ҫав ҫӗнӗ заявленийӗсем пирки эпӗ чи малтан ҫакна каласшӑн: ҫакӑ вӑл малтанхи суянах тепӗр хут сӗтӗрни пулать, Германи халӑхӗн пуҫне ҫавӑрас тата ытти ҫӗршывсенчи обществӑллӑ шухӑша арпаштарса ярас тесе, ҫапла вара ССР Союзӗпе унӑн кӳршисем хушшинчи ҫыхӑнӑва пӑсас тесе, Гитлерпа Риббентроп ҫав суяна ССР Союзӗ ҫине тапӑнса кӗнӗ малтанхи кунран пуҫласах сӗтӗреҫҫӗ.

Гитлер радио тӑрӑх пурне те кӑшкӑрса ҫӗнтересшӗн. Берлинра чухне Молотов юлташ ҫакнашкал тӑватӑ ыйту лартнӑ тесе янӑрать вӑл: 1) Финляндие пӗтерсе хурасси, 2) Германия Румынине паракан гарантисем ССР Союзне хирӗҫ те пыраҫҫӗ-и тесе ыйтни, 3) Вырӑссем Болгарие парас гарантисем ҫинчен, 4) Кӗҫех Дарданела тытса илесси пирки.

Ҫак мӗнпур пунктсем пирки фактсем Гитлера тӑрӑ шыв ҫине кӑлараҫҫӗ.

1. Берлинри калаҫусенче «Финляндие пӗтерсе хурасси» ҫинчен нимӗнле сӑмах та пулман тата пулма та пултарайман. Ҫакӑн ҫинчен каласа Гитлер суять, вӑл чӑнлӑха пытарасшӑн. Чӑнлӑх тесен, чӑнлӑх вӑл ҫакӑнта тӑрать: Молотов юлташ Финляндирен Германи войскисене кӑларма ҫине тӑрса ыйтнӑ, мӗншӗн тесен Гитлер, Финляндие хӑй енне ҫавӑрса ССР Союзне хирӗҫ тӑратас шутпа, Финлянди ҫӗршывне хӑйӗн войскисене пырса чикнине Совет Правительстви ун чухнех курса тӑнӑ. ССР Союзӗпе Финлянди хушшинчи отношенисем лайӑхлансах пынӑ пулин те, Гитлер хӑйӗн Финляндири войскисемпе усӑ курса Финляндие ССР Союзне хирӗҫ вӑрҫа туртса кӗртме чӑннипех те пултарчӗ. Гитлеровецсен аллине кӗрсе ӳксе тата Германи фашисчӗсем ССР Союзне хирӗҫ туса пыракан вӑрӑ-хурахла вӑрҫа кӗрсе кайса, Финляндия, хӑйӗн нациллӗ интересӗсене хирӗҫлесех, ССР Союзӗ ҫав интересcене нихӑш енчен те хӑратса тӑман ҫӗртенех, нимӗҫ захватчикӗсен аллинчи хӗҫпӑшал пулса тӑчӗ. Паллӑ ӗнтӗ, Гитлер хӑй ҫинчен айӑпа сирес шутпа, Молотов Финляндие «пӗтерсе хума» сӗннӗ тесе каласа, профессионаллӑ ултавҫӑ пекех суять.

2. Германия Румынине паракан гаранти ҫинчен те Гитлер хӑй юррине юрласа ирттернӗ эсрел пекех суять. Совет Союзӗпе Германи хушшинче 1939 ҫулта тунӑ договора пӑсса, пирӗнпе кӳршӗллӗ ҫӗршыва—Румынине «гарантисем» текеннисене парас ыйту пирки Гитлер ССР Союзӗн правительствипе калаҫса консультаци туман кӑна мар, тата маларах та шаларах кӗрсе кайнӑ, ҫав «гарантисемпе» витӗнсе тӑрса Румыни ҫӗршывне хӑйӗн войскисемпе оккупациленӗ. Гитлер Румыни территорине те, Финлянди территорийӗ пекех, ССР Союзӗ ҫине тапӑнса кӗмелли плацдарм туса хурса, хӑйӗн войскисене ҫак енчен те СССР чиккисем патнелле куҫарса пынине Совет Правительстви курмасӑр тӑма пултарайман. Паллах, договора ҫавӑн пек куҫкӗретӗнех пӑсни ҫине Совет Правительстви ҫаврӑнса пӑхмасӑр тӑма пултарайман. Гитлеровецсем ютҫӗршывсен пичетӗнче сарнӑ суяна тӑрӑ шыв ҫине кӑларас тесе, Совет Правительстви пӗлтӗрхи октябрӗн 16-мӗшӗнчех-ха ҫакӑн пек официаллӑ заявлени пичетлесе кӑларнӑ: Германи войскисене Румыни ҫӗршывне мӗн шутпа тата мӗн чухлӗ яни ҫинчен Совет Правительствине пӗлтермен,—тенӗ. Ҫакӑн хыҫҫӑн та ӗнтӗ Гитлер Румынине паракан гарантисем ҫинчен, чӑнлӑха суя ҫӗнтерме пултарас пек, малалла суять. Анчах чӑнлӑх ҫиелех тухӗ, ултавҫӑсем намӑсланса юлӗҫ.

3. Вырӑссем Болгарие гаранти парасси ҫинчен те Гитлер каллех суять. Паллах, Гитлер, Муссолинипе пӗрле, хӑйӗн войскисемпе Румынине оккупациленӗ хыҫҫӑн тата унччен Европӑн пысӑк пайне хӑйӗн аллине тытса илсен, Балканри мӗнпур ҫӗршывсем умне, ҫав шутрах пирӗн халӑх авалтанпах туслӑн пӑхакан Болгари умне те, фашистсем хуҫа пулса тӑрас хура хӑрушлӑх тухса тӑчӗ. Ҫавӑнпа та Совет Правительстви Болгарие пулӑшу пама пӑхрӗ, нимӗҫсен фашистла тискер-кайӑкӗ хӑйӗн ирсӗр аллисемпе ҫатӑрласа илме ӗлкӗрнӗ Болгарие харпӑрхӑй тӗллӗн пурӑнакан ҫӗршыв тӑвас тесе пулӑшма Совет Правительстви хӑйӗн гарантине сӗнчӗ. Совет Правительстви ҫав шутпа хӑйӗн представительне Соболев юлташа Болгарие ячӗ, Болгари правительствине ҫӳлте асӑннӑ сӗнӗве тӳрӗ кӑмӑллӑн парса пӑхрӗ. Болгари правительстви, ҫав вӑхӑталла гитлерла Германия вӑйлӑн хӗснине парӑннӑскер, 1939 ҫулти кӗркунне хӑй ССР Союзӗпе пӗр-пӗрне пулӑшасси ҫинчен договор тума кирлӗ тесе килӗшнӗ пулсан та, пирӗн сӗнӗве йышӑнмарӗ.

Ҫавсенчен пуринчен те ӗнтӗ «фюрер» суяс тӗлӗшпе мӗнтери картаран тухса кайни уҫҫӑнах курӑнса тӑрать, тепӗр тесен, унсӑрах ӗнтӗ «фюрера» никамах та ӗненмест.

4. Хӑй ют ҫӗрсене вӑрӑ-хурахла тытса илнине ҫынсен куҫӗнчен мӗнле те пулин пытарас шутпа, Гитлер миҫемӗш хутчен ӗнтӗ, Совет Союзӗ кӗҫех Хура тинӗс проливӗсене тытса илме хатӗрленнӗ тесе туха-туха кӑшкӑрать.

Совет Правительстви ҫав суяна темиҫе хутчен те пӗтӗмӗшпех сире-сире янӑ. Суяна вӗҫӗмрен сӗтӗрсен те вӑл нихҫан та чӑнлӑх пулаймасть,—ҫавӑнпа та Гитлер мекӗрленни ахалех харама каять. Тепӗр енчен ҫакӑ паллӑ: Турци ҫине кам та пулин пырса тапӑнас пулсан, Совет Союзӗпе Турци хушшинче пӗр-пӗрин ҫине тапӑнмалла марри ҫинчен тунӑ договор тӑрӑх, ССР Союзӗ пӗтӗм ӗҫе ӑнланса илессине тата нейтралитет тытса пырассине Турция ҫирӗппӗн шанса тӑма пултарасси ҫинчен Совет Союзӗ 1941 ҫулти март уйӑхӗнче Турцие пӗлтерсен, Гитлер ҫакӑн пирки хӑй килӗшменнине уҫҫӑнах кӑтартса пачӗ. Иртӗхсе асса кайнӑ «фюрер» ҫакӑн хыҫҫӑн та ӗнтӗ хӑйне Турци ҫӗршывне ССР Союзӗнчен хӳтлекенни вырӑнне лартма, Турци халӑхӗн нациллӗ ҫӗнӗ аталанӑвӗ пуҫланнӑ кунранпах Турципе туслӑ ҫыхӑнусем тытса пыракан Совет Союзӗнчен хӳтлекенни вырӑнне лартма хӑтланать.

Ҫапла ӗнтӗ, Берлинри калаҫусем ҫинчен Гитлер тунӑ ҫӗнӗ заявлени те, унӑн малтанхи заявленийӗсем пекех, фашистла сӗтӗрӗнчӗк саракан ирсӗр суя пулса тӑрать. Гитлер сӑмахӗсенче пӗр пӗрчӗ те пулин тӗрӗслӗх пулас пулсассӑн, пӗлтӗрхи ноябрь уйӑхӗнче Берлинра пулса иртнӗ калаҫусем ҫинчен Гитлерпа килӗштерсе официаллӑ коммюнике пичетлесе кӑларнине мӗнле ӑнлантарса пама май пулнӑ пулӗччӗ. Ҫав коммюникере ҫапла каланӑ пулнӑ: «пӗр-пӗрин шухӑшӗсемпе улшӑнса илесси пӗр-пӗрне шанса тӑнӑ атмосферӑра пулса иртрӗ тата ССР Союзӗпе Германие интереслентерекен мӗнпур пысӑк ыйтусемпе пӗр-пӗрне ӑнланса тӑнине кӑтартса пачӗ»,—тенӗ.

Ҫавнашкал фактсем. Ҫав фактсене хирӗҫ банкрот Гитлерӑн чи ӑста суйи те тӳссе тӑраймӗ. Ҫав фактсем ҫинчен пӗтӗм тӗнче пӗлекен пулӗ, ултавҫӑсене мӗнпур этемлӗх ылханӑвӗ витӗ.

Силос хывмалли плана ҫак кунсенчех тултарар

Обществӑллӑ выльӑх-чӗрлӗх валли сӗтеклӗ апат хатӗрлес тӗлӗшпе чылай районсем ӑнаҫлӑн ӗҫлеҫҫӗ. Елчӗк, Ҫӗмӗрле, Чкаловски тата Красноармейски районӗсем силос хывмалли плана ытлашшипех тултарчӗҫ. Елчӗк районӗ планран ирттерсе 700 тонна ытла силос хывса хӑварчӗ. Ҫав вӑхӑтрах Шӑхасан, Ҫӗрпӳ, Шӑмӑршӑ районӗсем силос хывмалли плана ҫурри ытларах ҫеҫ тултарнӑ. Шӑхасан районӗнчи Сала колхозӗ силос хывма ҫеҫ пуҫӑннӑ. Шӑмӑршӑ районӗнче те силос хывас плана ик-виҫ колхоз кӑна тултарнӑ. Иртнӗ уйӑхсенче ҫак районсенчи ҫӗрӗҫ работникӗсем силоса ҫӗрулми аври тата пахча-ҫимӗҫ каяшӗсемпе ытларах хыватпӑр, тесе лӑпланса пурӑнчӗҫ. Апла пулин те, ҫӗрулми аврисемпе те вӗсем сахал усӑ курчӗҫ, пахча-ҫимӗҫ каяшӗсемпе те тивӗҫлипе усӑ курмаҫҫӗ. Шӑхасан районӗ иртнӗ вунӑкунлӑхра мӗнпурӗ те 429 тонна, Ҫӗрпӳ районӗ 285 тонна кӑна силос хывнӑ.

Выльӑх апачӗ хатӗрлес ӗҫре ҫамрӑксем пысӑк вырӑн йышӑнса тӑраҫҫӗ. Нумай районсенче комсомолецсем союзра тӑман ҫамрӑксем силос хывас ӗҫре колхозсене пысӑк пулӑшу параҫҫӗ, вӗсем хӑйсем ҫине илнӗ обязательствӑна ӑнаҫлӑн пурнӑҫлаҫҫӗ. Байсубинӑри «Жнейка» колхоз (Красноармейски р.) силос хывмалли плана икӗ хут ӳстерсе тултарнӑ. Ку ӗҫре колхозри ҫамрӑксем уйрӑмӑнах хастарлӑн ӗҫлеҫҫӗ, вӗсем халь силос хывмалли плана виҫӗ хут ирттерсе тултарас задача лартнӑ.

ВЛКСМ Центральный Комитечӗ йышӑннӑ тӑрӑх, октябрӗн 3-мӗшӗнчен пуҫласа пур колхозсемпе совхозсенче те комсомолецсен вӑйӗпе обществӑллӑ выльӑх-чӗрлӗх валли апат-ҫимӗҫ хатӗрленине, хатӗрленӗ апатсене мӗнле пӑхса усранине тата ӑна перекетленине массӑллӑн тӗрӗслесе тухаҫҫӗ. Тӗрӗслӳ икӗ эрне хушши — октябрӗн 17-мӗшчен пымалла. Комсомолецсем ҫак ӗҫе ялсенчи пӗтӗм ҫамрӑксене тата шкул ачисене анлӑн явӑҫтарса, выльӑхсене тутӑ хӗл каҫарма хатӗрленес тӗлӗшпе колхозсене пысӑк пулӑшу парӗҫ.

Выльӑх апачӗ хатӗрлес тӗлӗшпе кая юлнӑ районсемпе колхозсенчи руководительсен силос хывас ӗҫе ҫак кунсенче темиҫе хут вӑйлатни кирлӗ. Пахча-ҫимӗҫ каяшӗсемпе пӗтӗмпех силос хывнӑ ҫӗрте усӑ курас пулать. Пӗр килограмм утӑ-улӑма та усӑсӑр сая ямалла мар.

Ҫӗрӗҫ комиссариачӗн приказӗ

Чӑваш АССР Ҫӗрӗҫ Халӑх Комиссарӗ кӑларнӑ 375-мӗш номерлӗ приказ тӑрӑх, октябрь уйӑхӗнче республикӑри пур колхозсенче те обществӑллӑ выльӑх-чӗрлӗхсене хӗл каҫарма хатӗрленнине массӑллӑн тӗрӗслесе тухмалла. Кая юлса пыракан колхозсене практикӑллӑ пулӑшу парас шутпа, районсенчи ҫӗрӗҫ пайӗнче ӗҫлекен специалистсемпе работниксене колхозсене яраҫҫӗ. Ҫак вӑхӑтрах уйхир бригадисемпе звенисем туса илнӗ пур йышши апатсене те виҫсе шута илмелле, ӑна уйӑхсерен расходламалли план туса хатӗрлемелле. Ҫакӑн хыҫҫӑн выльӑх апачӗсене расходлассине тата ӑна пӑхса усрассине пӗтӗмпех ССР Союзӗн Совнаркомӗ 1941 ҫулти майӑн 29-мӗшӗнче «Колхозсенчи выльӑх-чӗрлӗх ӗрчетес ӗҫ валли выльӑх апатне ӳстермелли мерӑсем ҫинчен» йышӑннӑ постановлени тӑрӑх туса пырас пулать. Октябрӗн 15-мӗшӗччен пур колхозсенче те кивӗ витесене, ҫӗнӗрен лартма тытӑннӑ витесене тата выльӑх картисене пӗтӗмпех юсаса хатӗрлемелле. Фермӑсенче ӗҫлекен бригадӑсене ӗҫре тӗрӗсленнӗ колхозниксенчен пухса йӗркелесе, вӗсем ҫумне выльӑх-чӗрлӗхсене ҫирӗплетмелле. Выльӑхсене хӗл каҫарма витесене хупнӑ кунранах бригадӑри колхозниксен ҫирӗп йӗрке тӑрӑх ӗҫлеме тытӑнмалла. Фермӑсенче ӗҫлекен кашни колхозникӑн ӗҫне тӗрӗс шута илсе пымалла. Зоотехниксемпе ветеринари работникӗсен фермӑсенчи выльӑх-чӗрлӗхсене пӑхса тӑмалли календарнӑй план туса хатӗрлемелле.

Кунне 45 пӑт ҫӗрулми кӑларать

Ишлей районӗнчи Карл Маркс ячӗпе тӑракан колхозра хӗрсех ҫӗрулми кӑлараҫҫӗ. Анна Калашникова кунне 45 пӑт ҫӗрулми кӑларать. Мастеровӑпа Хлебникова колхозницӑсем те унтан юлсах пымаҫҫӗ. Кӑнтӑрла вӗсем ҫӗрулми кӑлараҫҫӗ, каҫалапа государство валли ҫӗрулми леҫме каяҫҫӗ.

С. ГОРЛАНОВ.

Ответлӑ редактор **В. Я. ЯКОВЛЕВ.**

Сортировочной фабрике Союзутиля
ТРЕБУЮТСЯ:
сортировщицы тряпья,
прессовщики, возчики,
рабочие по двору.
Обращаться по адресу: ул. М. Горького дом № 12, контора Союзутиль, с 3 до 6 ч. тел. 0-87.

РЕДАКЦИ АДРЕСӖ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторӑн — 0—67, редактор заместителӗн — 3—97, редакци секретарӗн — 4—40, пропаганда пайӗн — 4—97, парти пурнӑҫ пайӗн — 7—97, ялхуҫалӑхӗпе промышленность пайӗсен — 6—88, ҫырусемпе рабселькорсен пайӗн — 2—30, дежурнӑйӑн — 6—23. «Ленин ҫулӗпе» журналӑн — 0—85, издательство конторин—0—23.
НТ 5507. Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательств и полиграфии при СНК ЧАССР. Заказ № 490. Ф. 6. 58 84 п. л.